

VERICA TRSTENJAK
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA

Az ismertetés napja: 2007. szeptember 13.¹

Tartalomjegyzék

I	– Bevezetés	I - 4331
II	– Jogi háttér	I - 4331
	A – A közösségi jog	I - 4331
	B – A nemzeti jog	I - 4333
III	– A bírósági eljárást megelőző eljárás	I - 4337
IV	– Eljárás a Bíróság előtt, a felek kérelmei	I - 4338
V	– A felek főbb érvei	I - 4339
	A – Az első kifogás: a 96/71 irányelv 3. cikke (1) és (10) bekezdéseinek hiányos átültetése	I - 4340
	– A 91/533/EGK irányelv értelmében vett írásbeli munkaszerződés vagy azzal egyenértékű irat követelése (a 2002. december 20-i törvény 1. cikke (1) bekezdésének 1. pontja)	I - 4340
	– A díjazásnak a megélhetési költségek változásához való automatikus hozzáigazítása (a 2002. december 20-i törvény 1. cikke (1) bekezdésének 2. pontja)	I - 4340
	– A részmunkaidős és a határozott időre szóló foglalkoztatás szabályozása (a 2002. december 20-i törvény 1. cikke (1) bekezdésének 8. pontja)	I - 4340
	– A kollektív munkaszerződések betartása (a 2002. december 20-i törvény 1. cikke (1) bekezdésének 11. pontja)	I - 4341
	B – A második kifogás: a 96/71 irányelv 3. cikke (1) bekezdése a) pontjának hiányos átültetése	I - 4341
	C – A harmadik kifogás: az egyértelműség hiánya az ellenőrző intézkedések vonatkozásában	I - 4341

1 – Eredeti nyelv: német.

D – A negyedik kifogás: az eseti megbízott megnevezésének követelménye	I - 4342
VI – A jogkérdésről	I - 4342
A – Bevezető megállapítások	I - 4342
1. A 96/71 irányelv jogalkotási célja	I - 4342
2. A jogi megítélés keretei	I - 4343
B – A kereset jogalapjainak vizsgálata	I - 4345
Az első kifogás	I - 4345
1. A közrend fogalma a 96/71 irányelv 3. cikke (10) bekezdésében	I - 4345
2. A 2002. december 20-i törvény 1. cikke (1) bekezdésének 1., 2., 8. és 11. pontja	I - 4348
– A 91/533/EGK irányelv értelmében vett írásbeli munkaszerződés vagy azzal egyenértékű irat követelése	I - 4348
– A díjazásnak a megélhetési költségek változásához való automatikus hozzáigazítása	I - 4350
– A részmunkaidős és a határozott időre szóló foglalkoztatás szabályozása	I - 4350
– A kollektív munkaszerződések betartása	I - 4352
A második kifogás	I - 4354
A harmadik kifogás	I - 4355
A negyedik kifogás	I - 4359
VII – A költségekről	I - 4362
VIII – Véggövetkeztetések	I - 4362

I – Bevezetés

1. A jelen ügy alapja a Bizottság EK 226. cikk szerinti kötelezettségszegés megállapítása iránti keresete, amelyben annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy a Luxemburgi Nagyhercegség a más tagállamban székhellyel rendelkező vállalkozásokra – amelyek szolgáltatások nyújtására munkavállalókat Luxemburgba küldenek ki – irányadó feltételekkel megsértette a munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről szóló 1996. december 16-i 96/71/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv² (a továbbiakban: 96/71 irányelv) 3. cikke (1) és (10) bekezdéseiben, valamint az EK 49. és az EK 50. cikkben előírt kötelezettségét.

a Községnek nem abban a tagállamban letelepedettek, mint a szolgáltatást igénybe vevő személy.

3. Az EK 50. cikk (1) bekezdése szolgáltatásnak minősíti a rendszerint díjazás ellenében nyújtott szolgáltatásokat, ha nem tartoznak többek között a tőke és a személyek szabad mozgására vonatkozó rendelkezések hatálya alá. Az EK 50. cikk utolsó bekezdése szerint a szolgáltatást nyújtó személy a szolgáltatásnyújtás érdekében tevékenységét ideiglenesen a szolgáltatásnyújtás helye szerinti államban is folytathatja az ezen állam saját állampolgáira irányadó feltételek szerint.

4. A 96/71 irányelv 3. cikkének (1) és (10) bekezdése „A munkaviszonyra vonatkozó szabályok [helyesen: a munka- és foglalkoztatási feltételek]” cím alatt az alábbiak szerint rendelkezik:

II – Jogi háttér

A – A közösségi jog

2. Az EK 49. cikk (1) bekezdése szerint tilos a Községben belüli szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó minden korlátozás a tagállamok olyan állampolgárai tekintetében, akik

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy bármelyik állam jogát is kell alkalmazni a munkaviszonyra, az 1. cikk (1) bekezdésében említett vállalkozások biztosítják a területükön kiküldetésben lévő munkavállalóknak az alábbi kérdésekkel kapcsolatos, munkaviszonyra vonatkozó szabályokat [helyesen: az alábbi kérdésekkel kapcsolatos munka- és foglalkoztatási feltételeket], amelyeket a munkavégzés helye szerinti tagállamban:

² – HL L 18., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 2. kötet, 431. o.

– törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezés, illetve

- olyan kollektív megállapodás [helyesen: szerződés] vagy választott bírósági határozat állapít meg, amelyet a (8) bekezdés értelmében általánosan alkalmazandónak nyilvánítottak, amennyiben azok a mellékletben említett tevékenységekre vonatkoznak:
 - f) védintézkedések a várandós vagy gyermekágyas nők, gyermekek és fiatalok munkaviszonyára vonatkozó szabályokat illetően;
 - g) férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód, és más megkülönböztetést tiltó rendelkezések.
 - a) maximális munkaidő és minimális pihenőidő;
 - b) minimális éves szabadság;
 - c) minimális bérszint, beleértve a túlóradíjakat; ez a pont nem vonatkozik a kiegészítő foglalkozási nyugdíjrendszerekre;
 - d) munkavállalók rendelkezésre bocsátásának feltételei, különösen a munkaerő-kölcsönzéssel foglalkozó vállalkozások esetében;
 - e) munkahelyi egészség, biztonság és higiénia;
- Ennek az irányelvnek az alkalmazásában az 1. cikk c) pontjában említett minimális bérszint fogalmát annak a tagállamnak a nemzeti jogszabályai, illetve gyakorlata határozzák meg, amelynek a területén a munkavállaló kiküldetésben tartózkodik.
- [...]
- (10) Ez az irányelv nem zárja ki, hogy a tagállamok a Szerződésnek megfelelően, a hazai vállalkozásokra és más államok vállalkozásaira az egyenlő bánásmód alapján alkalmazzák:
- a munkaviszonyra vonatkozó szabályokat [helyesen: a munka- és foglalkoztatási feltételeket] az (1) bekezdés első albekezdésében említettekén kívüli ügyek tekintetében, amennyiben a közrendre vonatkozó [helyesen: a közrenddel kapcsolatos] rendelkezésekről van szó;

- a (8) bekezdés szerinti kollektív megállapodásokban [helyesen: szerződésekben] vagy választottbíróági határozatokban megállapított és a mellékletben említettekén kívüli tevékenységekkel kapcsolatos, munkaviszonyra vonatkozó szabályokat [helyesen: a munka- és foglalkoztatási feltételeket].”

5. Az irányelv elfogadásával egyidejűleg nyilatkozatot (10. számú nyilatkozat) adtak ki, amely szerint „A »közrendre vonatkozó [helyesen: a közrenddel kapcsolatos] rendelkezések« szavakat úgy kell érteni, mint amelyek olyan kötelező rendelkezéseket takarnak, amelyekről nem lehet eltérni, és amelyek természetüknél és célkitűzésüknél fogva közérdeken alapuló kényszerítő követelményeknek felelnek meg. E rendelkezések tartalmazzák különösen a kényszermunka tilalmát, illetve a hatóságok szerepét a munkafeltételekre vonatkozó szabályozás betartásának ellenőrzésében”³.

B – A nemzeti jog

6. A 96/71 irányelv átültetéséről és a munkajog alkalmazásának ellenőrzéséről szóló 2002. december 20-i törvény (a továbbiakban: 2002. december 20-i törvény)⁴

1. cikke a következőképpen rendelkezik:

3 – A 10. sz. nyilatkozatot nem tették közzé az Európai Közösségek Hivatalos Lapjában. A tartalmát azonban tükrözi a Bizottság Tanácsnak, az Európai Parlamentnek és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak készített 2003. július 25-i COM(2003) 458 végleges (13. o.) jelentése.

4 – A munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről szóló, 1996. december 16-i 96/71/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv átültetéséről és a munkajog alkalmazásának ellenőrzéséről szóló, 2002. december 20-i törvény (*Mémorial A* 2002, 3722. o.; a továbbiakban: 2002. december 20-i törvény).

„(1) A nemzeti közrenddel kapcsolatos rendészeti rendelkezéseknek minősül különösen a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló 1980. június 19-i római egyezmény jóváhagyásáról szóló 1986. március 27-i törvény értelmében a megállapodás vagy szerződés jellegű rendelkezésekre vonatkozóan, és így a Luxemburgi Nagyhercegség területén tevékenységet gyakorló minden munkavállalóra – beleértve az ideiglenes, bármilyen időtartamú vagy természetű kiküldetésben lévőket is – alkalmazandó valamennyi olyan törvényi, rendeleti, közigazgatási, valamint az általánosan kötelezőnek nyilvánított kollektív szerződésekből, illetve az általánosan kötelező kollektív szerződéshez hasonló alkalmazási körű választottbíróági döntésből eredő rendelkezés, amely az alábbiakra vonatkozik:

1. írásba foglalt munkaszerződés vagy a munkaadónak a munkavállalóval szembeni, a szerződés, illetve a munkaviszony feltételeire vonatkozó tájékoztatási kötelezettségéről szóló, 1991. október 14-i 91/533/EGK [tanácsi] irányelv alapján készített okirat;
2. a szociális minimálbér és a díjazásnak a megélhetési költségek változásához való automatikus hozzáigazítása;
3. a munkaidő és a heti pihenőidő;

4. a fizetett szabadság;	12. a kötelező inaktivitás a rossz időjárás vagy technikai okok miatti kényszer-szabadságról szóló jogszabálynak megfelelően;
5. a kollektív szabadságok;	13. illegális vagy jogellenes munka, beleértve az azoknak a munkavállalóknak a munkavállalási engedélyére vonatkozó rendelkezéseket, akik nem állampolgárai az Európai Gazdasági Térség valamely tagállamának;
6. a törvényes munkaszüneti napok;	14. a munkavállalók munkahelyi biztonsága és egészsége általában véve, és különösen a társadalombiztosítási törvénykönyv 154. cikkének megfelelően létrehozott Association d'assurance contre les accidents (balesetbiztosító egyesület) baleset-megelőzési követelményei, és a munkavállalók munkahelyi biztonságáról és egészségéről szóló 1994. június 17-i módosított törvény 14. cikke alapján a Conseil d'État kötelező véleménye és a képviselőház elnöki konferenciájának hozzájárulásával meghozott nagyhercegi rendelet útján megállapított biztonsági és egészségvédelmi minimumkövetelmények.
7. a munkaerő-kölcsönzés alapján végzett munka és a munkaerő-kölcsönzés szabályozása;	(2) A jelen cikk első bekezdésének rendelkezései állampolgárságra tekintet nélkül alkalmazandók bármely vállalkozásnál munkaviszonyban álló munkavállalókra, a vállalkozás honosságának és jogi vagy tényleges székhelyének érintése nélkül.”
8. részmunkaidős és határozott időre szóló foglalkoztatás szabályozása;	7. Ugyanennek a törvénynek a 2. cikke a következők szerint rendelkezik:
9. védintézkedések a gyermekek és fiatalok, a várandós vagy gyermekágyas nők munkaviszonyára vonatkozó szabályokat illetően;	„(1) A jelen törvény 1. cikkének rendelkezései azokra a vállalkozásokra is alkalmazandók
10. a megkülönböztetés tilalma;	
11. a kollektív szerződések;	

– kivéve a tengeri kereskedelmi hajózás hajószemélyzetét –, amelyek a szolgáltatások transznacionális nyújtása keretében munkavállalókat küldenek a Luxemburgi Nagyhercegség területére.

(2) A fenti (1) bekezdés értelmében kiküldetés alatt értendők többek között az érintett vállalkozások által végrehajtott alábbi műveletek, feltéve, hogy a kiküldő vállalkozás és a munkavállaló a kiküldetés idején munkaviszonyban áll egymással:

1. valamely munkavállaló akár rövid vagy előre meghatározott időtartamú kiküldése a Luxemburgi Nagyhercegség területére a jelen cikk (1) bekezdésében említett vállalkozások nevében és irányítása alatt, a kiküldő vállalkozás és a szolgáltatásnak Luxemburgban letelepedett vagy ott működő címzettje között létrejött szerződés alapján;

2. valamely munkavállaló akár rövid vagy előre meghatározott időtartamú kiküldése a Luxemburgi Nagyhercegség területére a vállalkozás tulajdonában lévő telephelyre vagy azon csoport tulajdonában lévő vállalkozáshoz, amelybe a kiküldő vállalkozás tartozik;

3. az ideiglenes munkáról, illetve az átmeneti munkaerő-kölcsönzésről szóló 1994. május 19-i törvény alkalmazásának sérelme nélkül munkaerő-kölcsönzéssel foglalkozó vállalkozás vagy munkaerőt rendelkezésre bocsátó vállalkozás által munkavállaló rövid vagy előre meghatározott idejű kiküldése a Luxemburgi Nagyhercegség területén letelepedett vagy ott működő vállalkozáshoz.

(3) Kiküldetésben lévő munkavállaló alatt értendő minden olyan munkavállaló, akinek a szokásos munkavégzési helye külföldön van, és aki munkáját korlátozott ideig a Luxemburgi Nagyhercegség területén végzi.

(4) A munkaviszony fogalmát a luxemburgi jog határozza meg.”

8. A 2002. december 20-i törvény 7. cikke így szól:

„(1) A jelen törvény alkalmazásában annak a vállalkozásnak – beleértve azt a vállalkozást is, amely a Luxemburgi Nagyhercegség területén kívüli székhellyel rendelkezik, vagy amelynek a szokásos munkavégzési helye luxemburgi területen kívül található –, amelynek egy vagy több munkavállalója Luxemburgban végez tevékenységet, beleértve a jelen törvény 1. és 2. cikke rendelkezéseinek megfelelően ideiglenes kiküldetésben lévőket is, a munka megkezdése előtt az Inspection du travail et des mines (munka- és

bányafelügyelet) rendelkezésére kell bocsátania egyszerű kérelemre és a lehető legrövidebb idő alatt az ellenőrzéshez szükséges adatokat, és különösen

- a munkavállalók családi és keresztnévét, születési idejét és helyét, állampolgárságát, családi állapotát és foglalkozását;

- a munkavállaló pontos szakképesítését;

- azon minőséget, amelyben alkalmazzák a vállalkozásnál, és a rendszeres beosztását;

- a munkavállalók lakóhelyét és adott esetben szokásos tartózkodási helyét;

- amennyiben szükséges, a tartózkodási- vagy a munkavállalási engedélyt;

- a luxemburgi munkavégzési helyet vagy helyeket, és a munkavégzés időtartamát;

- az E 101 nyomtatvány másolatát, vagy adott esetben azoknak a társadalombiztosítási szervezeteknek a pontos

megjelölését, amelyeknek a munkavállalók tagjai a luxemburgi területen való tartózkodásuk alatt;

- a munkaszerződés vagy a munkaadónak a munkavállalóval szembeni, a szerződés, illetve a munkaviszony feltételeire vonatkozó tájékoztatási kötelezettségéről szóló, 1991. október 14-i 91/533/EGK irányelv alapján készített okirat másolatát.

(2) Nagyhercegi rendelet pontosíthatja a jelen cikk alkalmazását.”

9. Ugyanennek a törvénynek a 8. cikke az alábbiak szerint rendelkezik:

„Bármely általában külföldön letelepedett és külföldi székhelyű vagy olyan vállalkozás, amelynek Luxemburgban nincs állandó székhelye adójogi értelemben, és amelynek egy vagy több munkavállalója végez valamilyen címen tevékenységet Luxemburgban, köteles a jelen törvényből, különösen annak a fenti 7. cikkéből eredő kötelezettségek ellenőrzéséhez szükséges dokumentumokat Luxemburgban egy ott lakóhellyel rendelkező eseti megbízottnál megőrizni. Az említett dokumentumokat a lehető legrövidebb idő alatt be kell mutatni a munka- és bányafelügyeletnek annak egyszerű kérelmére. A munka- és bányafelügyeletet a vállalkozás vagy az előző bekezdésben említett megbízottja postai tértivevényes ajánlott levélben köteles előre tájékoztatni a dokumentumok pontos letéti

helyéről, legkésőbb a tervezett munkaviszony megkezdése előtt.”

III – A bírósági eljárást megelőző eljárás

10. A Bizottság a 2004. április 1-jén kelt iratban a 2002. december 20-i törvénynek a 96/71 irányelv átültetésére vonatkozó hiányosságok kapcsán észrevételei megtételére szólította fel a luxemburgi kormányt. A 96/71 irányelv, valamint az EK 49. és 50. cikkek megsértése vonatkozásában a Bizottság a következő kifogásokat tette:

- a 2002. december 20-i törvény 7. cikke, amely annak kötelezettségét írja elő a vállalkozások számára, amelyek számára egy munkavállaló állandó vagy ideiglenes tevékenységet fejt ki Luxemburgban, hogy bocsássa a munka és bányafelügyelet rendelkezésére „a munka megkezdése előtt”, „egyszerű kérelemre” és a „lehető legrövidebb idő alatt” az ellenőrzéshez szükséges tájékoztatást, nem biztosítja a jogbiztonság garantálásához szükséges érthetőséget;
- a 2002. december 20-i törvény 8. cikke korlátozza a szolgáltatásnyújtás szabadságát, amennyiben a vállalkozásokat arra kötelezi, hogy egy Luxemburgban lakóhellyel rendelkező eseti megbízottat nevezzenek meg, akinek a feladata megőrizni a vállalkozás ellenőrzéséhez szükséges iratokat.
- A 2002. december 20-i törvény azokkal a vállalkozásokkal szemben, amelyek szolgáltatásnyújtás keretében munkavállalókat küldenek Luxemburgba a 96/71 irányelv 3. cikkének (1) és (10) bekezdésén túlmenő kötelezettségeket ír elő;
- a 2002. december 20-i törvény hiányosan ültette át a 96/71/EK irányelvet abban a vonatkozásban, hogy a nemzeti szabályozás a „minimális pihenőidő” fogalmát kizárólag a heti pihenőnapokra korlátozta, míg a napi pihenőidőt vagy a munkaközi szünetet abból kizárta;
- 11. A 2004. augusztus 30-i válaszában a luxemburgi kormány előadta, hogy a Bizottság által kifogásolt törvényi előírások a munka- és foglalkoztatási feltételekre vonatkozóan a 96/71 irányelv 3. cikke (10) bekezdése értelmében vett közrend területéhez tartoznak.
- 12. A második kifogás kapcsán a luxemburgi kormány elismerte a 96/71 irányelv hiányos átültetésének tényét.

13. Ami a Bizottság harmadik és negyedik kifogását illeti, a luxemburgi kormány a 2002. december 20-i törvény 7. cikkét a közösségi joggal összeegyeztethetőnek tekintette, mivel a Luxemburgban lakóhellyel rendelkező eseti megbízott megnevezésének kötelezettsége annak a feladata kell, hogy legyen, aki a vállalkozás ellenőrzéséhez szükséges iratok megőrzésére köteles, az előírás tehát nem ír elő sem előzetes tájékoztatási kötelezettséget, sem megkülönböztető feltételnek nem minősül. A szóban forgó előírások sokkal inkább olyan szabályok, amelyek nélkül a hatáskörrel rendelkező hatóság ellenőrző funkcióját nem tudná betölteni.

14. A Bizottság ezt a választ nem tartotta kielégítőnek, ezért a luxemburgi kormányhoz 2005. október 18-i dátummal, indoklással ellátott véleményt intézett, amelyben a Luxemburgi Nagyhercegségnek azt róttta fel, hogy a 96/71 irányelv 3. cikke (1) és (10) bekezdésében, valamint az EK 49. és 50. cikkben foglalt kötelezettségének nem tett eleget azáltal, hogy:

- az e törvény 7. cikke (1) bekezdésében meghatározott feltételeket a jogbiztonság biztosítása tekintetében nem kellő egyértelműséggel fogalmazta meg;
 - e törvény a 8. cikkében előírja, hogy az ellenőrzéshez szükséges dokumentumokat Luxemburgban lakóhellyel rendelkező eseti megbízottnál kell letétbe helyezni.
15. A Bizottság a Luxemburgi Nagyhercegséget a továbbiakban arra hívta fel, hogy a kézbesítéstől számított két hónapon belül tegye meg a szükséges intézkedéseket, és tegyen eleget az indokolással ellátott véleményben foglaltaknak.
16. A luxemburgi kormány a 2005. december 22-i iratban a határidő meghosszabbítását kérte az álláspontjának előterjesztése érdekében. Ennek ellenére a Bizottság indoklással ellátott véleménye megválaszolatlan maradt. Ezért a Bizottság a Bírósághoz fordult.
- a 2002. december 20-i törvény 1. cikke (1) bekezdése 1., 2., 8. és 11. pontjainak rendelkezéseit a „nemzeti közrendre” vonatkozó rendészeti rendelkezéseknek minősítette;

IV – Eljárás a Bíróság előtt, a felek kérelmei

- hiányosan ültette át e törvény 1. cikke (1) bekezdésének 3. pontjában a 96/71/EK irányelv 3. cikke (1) bekezdése a) pontjának rendelkezéseit;

17. A Bizottság a keresetlevelében, amely a Bíróság hivatalához 2006. július 20-án érkezett,

- kéri, hogy a Bíróság állapítsa meg, hogy a Luxemburgi Nagyhercegség nem teljesítette a 96/71 irányelv 3. cikke (1) és (10) bekezdésében, valamint az EK 49. és 50. cikkeiben foglalt kötelezettségét, mivel
 - 1. a 2002. december 20-i törvény 1. cikke (1) bekezdése 1., 2., 8. és 11. pontjainak rendelkezéseit a „nemzeti közrendre” vonatkozó rendészeti rendelkezéseknek minősítette;
 - 2. hiányosan ültette át e törvény 1. cikke (1) bekezdésének 3. pontjában a 96/71/EK irányelv 3. cikke (1) bekezdése a) pontjának rendelkezéseit;
 - 3. az e törvény 7. cikke (1) bekezdésében meghatározott feltételeket a jogbiztonság biztosítása tekintetében nem kellő egyértelműséggel fogalmazta meg;
 - 4. e törvény a 8. cikkében előírja, hogy az ellenőrzéshez szükséges dokumentumokat Luxemburgban lakóhellyel rendelkező eseti megbízottnál kell letétbe helyezni;
- kéri, hogy a Bíróság kötelezze a Luxemburgi Nagyhercegséget a költségek viselésére.
 - 18. A luxemburgi kormány a 2006. október 5-én érkezett ellenkérelmében kérte, hogy a Bíróság a keresetet mint megalapozatlant utasítsa el, és a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.
 - 19. A Bizottság 2006. november 10-i válaszában és a luxemburgi kormány 2007. január 12-i viszonzválaszában megérkezését követően az eljárás írásbeli szakasza befejeződött. Tárgyalást a Bíróság az ügyben nem tartott.
 - 20. Keresetének alátámasztására a Bizottság négy kifogást jelöl meg az irányelvet átültető luxemburgi szabályozással szemben.

V – A felek főbb érvei

A – Az első kifogás: a 96/71 irányelv 3. cikke (1) és (10) bekezdéseinek hiányos átültetése

21. A *Bizottság* azt rója fel a Luxemburgi Nagyhercegségnek, hogy a 96/71 irányelvet hibásan ültette át, miközben az első kifogásában négy, a 2002. december 20-i törvényben található rendelkezést tart sérelmesnek. A *Bizottság* álláspontja szerint Luxemburgban, ahol számos nemzeti jogi előírást tévesen a közrend fogalma alá sorolnak, a vállalkozásoknak, akik munkavállalókat Luxemburgba küldenek, olyan kötelezettségeket írnak elő, amely túlmegy a 96/71 irányelvben megengedett mértéken. A *Bizottság* álláspontja szerint az átültetés alapja a „közrendre vonatkozó [helyesen: a közrenddel kapcsolatos] rendelkezések” 96/71 irányelv 3. cikke (10) bekezdésében foglalt fogalmának túlzottan széles értelmezése. A hasonló rendelkezéseknek meg kellene felelniük a 96/71 irányelvhez fűzött 10. számú nyilatkozatban foglaltaknak, ami a „közrendre vonatkozó [helyesen: a közrenddel kapcsolatos] rendelkezések” fogalmát pontosítja.

– A 91/533/EGK irányelv értelmében vett írásbeli munkaszerződés vagy azzal egyenértékű irat követelése (a 2002. december 20-i törvény 1. cikke (1) bekezdésének 1. pontja)

22. Ez a pont mindenekelőtt azt a kötelezettséget érinti, mely szerint a 91/533 irányelv szerint csak olyan munkavállalókat lehet küldeni, akikkel a vállalkozás írásos munkaszerződést kötött, vagy más ezzel egyenértékű iratuk van. A *Bizottság* álláspontja

szerint a 91/533 irányelvből eredő kötelezettségek betartásának ellenőrzése kizárólag a székhely szerinti tagállam hatóságainak joga, és nem a fogadó tagállamé.

– A díjazásnak a megélhetési költségek változásához való automatikus hozzáigazítása (a 2002. december 20-i törvény 1. cikke (1) bekezdésének 2. pontja)

23. A *Bizottság* álláspontja szerint a luxemburgi jogalkotás azáltal, hogy a díjazásnak a megélhetési költségek változásához való automatikus hozzáigazítását megköveteli, ellentétben áll a 96/71 irányelvvel, amely csupán a kiküldő tagállam minimálbér mértékére vonatkozó szabályozását írja elő.

– A részmunkaidős és a határozott időre szóló foglalkoztatás szabályozása (a 2002. december 20-i törvény 1. cikke (1) bekezdésének 8. pontja)

24. A *Bizottság* álláspontja szerint a kiküldő tagállamnak nincs lehetősége a 96/71 irányelv alapján azon vállalkozásokra, akik munkavállalókat küldenek ki, a részmunkaidős és határozott időre szóló foglalkoztatás területére a saját jogszabályait kiterjeszteni.

– A kollektív munkaszerződések betartása (a 2002. december 20-i törvény 1. cikke (1) bekezdésének 11. pontja)

B – *A második kifogás: a 96/71 irányelv 3. cikke (1) bekezdése a) pontjának hiányos átültetése*

25. A *Bizottság* előadja, hogy a kollektív munkaszerződések, függetlenül azok tartalmától, nem tartozhatnak a „nemzeti közrendre” vonatkozó államigazgatási szabályok közé.

27. A *luxemburgi kormány* elismeri, hogy a 96/71 irányelvet hiányosan ültette át a nemzeti jogba, és a 2006. május 19-i törvénymódosításra utal.

28. A *Bizottság* előadja, hogy a hivatkozott törvénymódosításról nem kapott tájékoztatást.

26. A *luxemburgi kormány* részletekbe menően utal a 2004. augusztus 30-i választásban kifejtettekre, ami szerint a 2002. december 20-i törvény 1. cikkének rendelkezései a közrenddel kapcsolatos előírások közé tartoznak, mivel azok célja a munkavállalók védelme. Még akkor is, ha a luxemburgi kormány a Bizottságnak a 96/71 irányelvhez fűzött 10. számú nyilatkozatra történő utalását alapvetően helyesnek tartja, emlékeztet rá, hogy az említett nyilatkozatot a Közösség Hivatalos Lapjában nem tették közzé, és ezért arra értelmezési segítségként nem lehet hivatkozni. Mindazonáltal a luxemburgi kormány a 2002. december 20-i törvény 1. cikkében foglalt rendelkezéseket a közérdeken alapuló kényszerítő indokok alapján igazoltnak tekinti. Végül az álláspontjának alátámasztásaként a luxemburgi kormány arra a jogalkotási eljárásra utal, amely a Bizottság javaslatára a belső piacon⁵ nyújtott szolgáltatásokról szóló irányelv megszületéséhez vezetett.

C – *A harmadik kifogás: az egyértelműség hiánya az ellenőrző intézkedések vonatkozásában*

29. A *Bizottság* álláspontja szerint a 2002. december 20-i törvény a szükséges jogbiztonság biztosítása érdekében azon vállalkozások tekintetében, amelyek Luxemburgba munkavállalókat kívánnak küldeni, nem fogalmaz megfelelően érthetően. Ezáltal növeli minden vállalkozás kockázatát, a tekintetben, hogy a törvény előírásaiba ütközzenek, és így a szolgáltatásnyújtás szabadságának jogalap nélküli korlátozását valósítja meg. Az a kötelezettség, hogy a szükséges adatokat a munka megkezdése előtt a munkafelügyelet felhívására és a lehető legrövidebb idő alatt rendelkezésre kell bocsátani, az EK 49. cikkével összeegyeztethetetlen előzetes tájékoztatási kötelezettséget valósít meg.

5 – 2006. április 4-i COM(2006) 160 végleges, módosított javaslat a belső piacon nyújtott szolgáltatásokról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvhez.

30. A *luxemburgi kormány* ezzel szemben a törvényt megfelelően érthetőnek tartja. Álláspontja szerint a 2002. december 20-i törvény 7. cikkének (1) bekezdésében semmi esetre sincs megfogalmazva az előzetes tájékoztatás kötelezettsége.

a kiküldés időpontjától van előírva, tehát csak a munkavégzés megkezdésének napjától.

VI – A jogkérdésről

D – *A negyedik kifogás: az eseti megbízott megnevezésének követelménye*

A – *Bevezető megállapítások*

31. A *Bizottság* álláspontja szerint a 2002. december 20-i törvény 8. cikkében előírt, Luxemburgban lakóhellyel rendelkező eseti megbízott megnevezésének követelménye, akinek a feladata, hogy a vállalkozás ellenőrzéséhez szükséges és megkövetelt iratokat a szolgáltatásnyújtás időtartama alatt és a tényleges szolgáltatás után is megőrizze, a szolgáltatásnyújtás szabad forgalmának korlátozása. A fenti kötelezettség nem csupán a 96/71 irányelv 4. cikke szerinti tájékoztatási együttműködés szempontjából szükségtelen, hanem az érintett vállalkozások költségeit figyelembe véve is.

1. A 96/71 irányelv jogalkotási célja

33. A 96/71 irányelv bizonyos, a fogadó államban a kiküldött munkavállalók tekintetében kötelezően alkalmazandó munka- és foglalkoztatási minimumfeltételeknek három meglehetősen különböző célnak kell megfelelniük: a verseny torzulásának elkerülése, a kiküldött munkavállalók jogainak védelme, és a szolgáltatásnyújtás szabadságát korlátozó akadályok és tisztázatlanságok elkerülése.

32. A *luxemburgi kormány* ezzel ellentétben úgy látja, hogy a tájékoztatási együttműködés, amire a Bizottság utal, nem teszi lehetővé a hatáskörrel rendelkező államigazgatási szerveknek, hogy az ellenőrzést a szükséges hatékonysággal végezzék. Egyébként pedig a 2002. december 20-i törvény nem szab meg a megbízott feladatának ellátására meghatározott jogi formát. Továbbá a szükséges iratoknak a megbízottnál történő elhelyezése

34. A Bizottság és a Tanács elgondolása-
inak kiindulópontja az EK 49. cikk szerinti szolgáltatásnyújtás szabadsága tekintetében a vállalkozások növekvő hányadának arra való ösztönözése volt, hogy munkavállalókat küldjenek ideiglenesen külföldre, hogy azon államon kívüli tagállam területén végezzenek munkát, amely államban őket szokásosan

alkalmazzák. A szolgáltatásnyújtás szabadsága ösztönzésének előfeltétele az irányelv alkotója szerint a tisztességes verseny és a munkavállalók jogainak tiszteletben tartását garantáló intézkedések⁶. A tagállamok között a mindenkor betartandó munkafeltételek tartalmának a fogadó államban a kiküldött munkavállalókra az érvényestől eltérő szabályok vonatkozásában fennálló különbségek következtében olyan helyzet adódhat, hogy a kiküldött munkavállalókra az egyébként a fogadó államban hatályos szabályoktól eltérően alacsonyabb munkabérek és más munkafeltételek alkalmazására kerül sor. Ez kihatással van a vállalkozások közötti verseny tisztaságára, valamint a belföldi és a külföldi vállalkozások közötti egyenlő bánásmód elvére, ami szociális szempontból elfogadhatatlan. A fogadó állam munkajogi szabályai „kemény magjának” a külföldi vállalkozásokra való alkalmazása által elkerülhetők a verseny ilyen jellegű torzulásai.

35. Továbbá a foglalkoztatási viszony nemzetközivé válása következtében a munkaviszonyra alkalmazandó jogszabályokat illetően felvetődő problémákat kell megoldani⁷. Mivel a 96/71 irányelv meghatározza, hogy a munkavállalók kiküldetésének területén a szerződéses kötelezettségre alkalmazandó jogról szóló Római Egyezmény 7. cikke szerint mely nemzeti rendelkezések tekintendők kötelező rendelkezéseknek, az irányelv az alkalmazandó munkafeltételeket előrelát-

hatóvá kívánja tenni, és ezáltal a jogbiztonságot növelni⁸.

2. A jogi megítélés keretei

36. Ami az anyagi jogi hátteret illeti, figyelemmel arra, hogy a Bíróság a vitatott luxemburgi szabályozásnak a közösségi joggal való összeegyeztethetőségének vizsgálatára hivatott, szeretné arra utalni, hogy a 96/71 irányelv a munkavállalók kiküldetésének területén csak részleges harmonizációt hajt végre⁹. Az irányelv elsősorban a közösségi

8 – A 96/71 irányelv (7)–(11) preambulumbekzdésében a Római Egyezményvel való viszonyát rendezi, aminek 6. cikke az egyes személyek munkaszerződésével és munkaviszonyaival foglalkozik. Ezen rendelkezés szerint az irányadó – legyen az a jogválasztás korlátja vagy objektív szerződési pozíció – „annak az országnak a joga, amelyben a munkavállaló a szerződés szerint a munkát szokásosan végzi, még ha ideiglenesen másik országban foglalkoztatják is” (Római Egyezmény 6. cikk (2) bekezdés a) pont). Ez a rendelkezés a 96/71 irányelvben akként módosult, hogy az irányelvben meghatározott munka- és foglalkoztatási feltételekre a munkavégzés helyének joga irányadó, ha a Római Egyezmény 6. cikkében meghatározott munkaszerződési pozíció nem nyújt kedvezőbb rendelkezéseket. E. Jayme/C. Kohler: „Europäisches Kollisionsrecht 1997 – Vergemeinschaftung durch Säulenwechsel” c. művében, *Praxis des internationalen Privat- und Verfahrensrechts*, 17. évfolyam, 6/1997., 400. o., kifejtett véleménye szerint a kiküldetésről szóló irányelvet a Római Egyezmény 7. cikke szerinti „kötelező előírások” konkretizálásának is tekinthetjük, mivel a (10) preambulumbekzdés kifejezetten utal rá.

9 – Lásd Léger főtanácsnok C-168/04. sz., Bizottság kontra Ausztria ügyben 2006. február 23-án előterjesztett indítványának (EBHT 2006., I-9041. o.) 28. pontját. A munkavállalók kiküldetésének szabályait még nem harmonizálták. A munkavállalók kiküldetésének szabályai a belső piaci szolgáltatásokról szóló 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv [HL L 376., 36. o.] (86) preambulumbekzdése szerint az irányelv hatálya alól kifejezetten ki van véve. A bürokratikus akadályok és a tagállami kötelezettségeket illetően a Bizottság javaslatát az együttműködésre a munkavállalók kiküldetésével, illetőleg harmadik államok munkavállalóinak kiküldetésével összefüggésben az Európai Parlament és a Tanács utánajárására a korábbi irányelvterveztől törölték. Lásd e vonatkozásban az Európai Parlament és a Tanács irányelvének 2006. április 4-i módosított tervezetét, COM(2006) 160 végleges, 15. o.

6 – Lásd az (5) preambulumbekzdést.

7 – Lásd a (6) preambulumbekzdést.

kollíziós munkajog szabályösszessége, ami a kiküldött munkavállalók munkaviszonyaira vonatkozó részleteket és feltételeket érinti¹⁰. Nem érinti azonban az irányelv a fogadó állam területére történő beutazást és az ott-tartózkodást¹¹, ennek megfelelően a határon átnyúló munkavállaló-küldés területén a szolgáltatásnyújtás szabadságának korlátozása főszabály szerint az EK-Szerződés irányadó rendelkezéseinek mércéje, és mindenekelőtt az EK 49. cikk szerint ítélandó meg.

37. Valamely nemzeti intézkedés közösségi jognak való megfelelése az EK 226. cikk szerinti szerződésszegés iránti eljárásban történő bírósági ellenőrzésének következménye ennél fogva annak egyenkénti vizsgálata, hogy az érvényesített szerződésszegés csak a 96/71 irányelvet vagy közvetlenül az EK 49. cikket érinti-e. Ha a határokon átnyúló munkavégzésre vonatkozó nemzeti szabályok beleütköznek az irányelvbe, a Szerződés alkalmazása kizárt, noha az irányelv sérelme magában hordozza a Szerződés sérelmét is, mivel az irányelv jogi alapját a Szerződés képezi. Ha azonban a nemzeti rendelkezések közvetlenül a Szerződésbe ütköznek, és az irányelv részletes rendelkezései által nem érintettek, az egyetlen lehetséges hivatkozási pont magában a Szerződésben található¹².

10 – M. Schmidt: *Das Arbeitsrecht der Europäischen Gemeinschaft*, Baden-Baden 2001, 254. o. azt az álláspontot képviseli, hogy a kiküldetési irányelv nem a munkafeltételeket harmonizálja, hanem csupán a kollíziós jogi választási szabadságot korlátozza. W. Däubler: „Die Entsende-Richtlinie und ihre Umsetzung in das deutsche Recht”, *Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht* 1997, 614. o. arra utal, hogy a 96/71 irányelv, különösen az EK-Szerződés 57. cikk (2) bekezdésén (módosítás után jelenleg az EK 47. cikk (2) bekezdése) és az EK-Szerződés 66. cikkén (módosítás után jelenleg EK 55. cikk) alapul. Az EK-Szerződés 66. cikk a létrehozási és korlátozási lehetőségekre utal, amelyek a letelepedési jog területén állnak fenn, és elrendeli a megfelelő alkalmazásukat a szolgáltatásnyújtás területén is. Az EK-Szerződés 57. cikk (2) bekezdése szerint a Tanács irányelveket bocsát ki a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek összehangolására az alapszabadságok (letelepedési jog, illetve a szolgáltatásnyújtás szabadsága) megkönnyítése céljából. A tárgyat tekintve ez megtörtént. Az irányelv a szolgáltatást nyújtók által figyelembe veendő munkajogi feltételeket koordinálja. K. Forgó: „Aktuelles zur Entsenderichtlinie”, *ecolex* 1996, 818. o. úgy látja, hogy az egymással versengő kollíziós szabályok következtében születtő különbségeket a 96/71 irányelv megszüntette. A különböző nemzeti munkajogok miatt létező különbségek ezzel szemben a 96/71 irányelv hatályba lépését követően is fennmaradnak, mivel az irányelv nem célozza a tartalmi harmonizációt. B. Borgmann: „Kollisionsrechtliche Aspekte des Arbeitnehmer-Entsendegesetzes”, *Praxis des internationalen Privat- und Verfahrensrechts* 1996, 319. o. a 96/71 irányelvben a nemzetközi kötelező erejű szabályok koordinációját látja a munkajog területén. Mengozzi főtanácsnok a Bíróság előtt jelenleg folyamatban lévő C-341/05. sz., Laval és Partneri ügyben 2007. május 23-án előterjesztett indítványának 58. pontjában azt állítja, hogy a 96/71 irányelv a tagállamok kollíziós jogi szabályozását célozza, amelyek a munkavállaló ideiglenes kiküldetése esetén a határon átnyúló szolgáltatásra a Közösségen belül alkalmazandó belső jogot határozzák meg, koordinálja, anélkül, hogy a munkajog és a munka- és foglalkoztatási feltételek területén létező tagállami anyagi jogot – különösen a munkabérek tekintetében –, vagy a kollektív intézkedések végrehajtására vonatkozó jogot harmonizálná.

11 – Lásd Geelhoed főtanácsnok C-244/04. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2005. szeptember 15-én előterjesztett indítványának (EBHT 2006., I-885. o.) 6. pontját.

38. Az eljárási jogi bizonyítási teher szempontjából utalni kell arra, hogy a kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetek körében a Bizottság feladata az állítólagos kötelezettségszegés fennállásának bizonyítása. A Bizottságnak kell a Bíróság elé tárnia a kötelezettségszegés fennállásának Bíróság általi ellenőrzéséhez szükséges adatokat, melynek során nem támaszkodhat vélelmekre¹³. A perelt tagállam feladata ezt követően az előterjesztett adatokra és az azokból

12 – Lásd e vonatkozásban Ruiz-Jarabo Colomer főtanácsnok C-490/04. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2006. december 14-én előterjesztett indítványának (2007. július 18-i ítélet, EBHT 2007., I-6096. o.) 28. pontját is, valamint a Laval és Partneri ügyben előterjesztett indítvány (hivatkozás a 10. lábjegyzetben) 144–163. pontjait.

13 – A Bíróság C-287/03. sz., Bizottság kontra Belgium ügyben 2005. május 12-én hozott ítéletének (EBHT 2005., I-3761. o.) 27. pontja; a C-341/02. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2005. április 14-én hozott ítélet (EBHT 2005., I-2733. o.) 35. pontja; a C-263/99. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 2001. március 29-én hozott ítélet (EBHT 2001., I-4195. o.) 27. pontja; a C-68/99. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2001. március 8-án hozott ítélet (EBHT 2001., I-1865. o.) 38. pontja; a C-159/94. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 1997. október 23-án hozott ítélet (EBHT 1997., I-5815. o.) 102. pontja és a 96/81. sz., Bizottság kontra Hollandia ügyben 1982. május 25-én hozott ítélet (EBHT 1982., 1791. o.) 6. pontja.

következő tényekre lényegileg és részletesen válaszolni¹⁴.

a közrenddel kapcsolatos rendelkezésekről van szó¹⁵. Az irányelv rendelkezése azt is lehetővé teszi, hogy az általánosan kötelező kollektív szerződések és egyeztető bizottságok által szabályozott munka- és foglalkoztatási feltételeket a mellékletben felsorolt építési munkákon kívüli más tevékenységekre is kiterjesszék.

B – A kereset jogalapjainak vizsgálata

Az első kifogás

39. Mivel a Bizottság a 96/71 irányelv 3. cikke (1) és (10) bekezdésében foglaltak hibás átültetését kifogásolja, ennek a kifogásnak a tárgya elsősorban a másodlagos jogi norma megsértése.

1. A közrend fogalma a 96/71 irányelv 3. cikke (10) bekezdésében

40. A luxemburgi kormány előadja, hogy a 2002. május 20-i törvény 1. cikke (1) bekezdésében a nemzeti jog kötelező rendelkezéseként felsorolt területeken valamennyi rendelkezés meghatározásakor a 96/71 irányelv 3. cikke (1) és (10) bekezdésében lévő felhatalmazással élt. Az irányelv hivatkozott rendelkezése feljogosítja a tagállamokat, hogy a szabályozási listát egyéb munka- és foglalkoztatási feltételekre kiterjesszék, amennyiben

41. Ezekkel a felhatalmazásokkal a tagállamok természetesen nem élhetnek korlátlanul, annak során különösen az alapvető szabadságokat és az irányelv céljait kell figyelembe venniük¹⁶. Ez következik a szolgáltatásnyújtás szabadságának elsődlegességéből, amelynek végrehajtását a 96/71 irányelv az (5) preambulumbekkezdése alapján kívánja elősegíteni, valamint az alapvető szabadságokra vonatkozó kivételek szűk

15 – Míg a Tanácsban folytatott tárgyalások során különösen az Egyesült Királyság, Írország és Portugália törtek pálcát a nyitott felsorolással szemben, mivel az ellentmondana az irányelvben kifejezett céloknak, az érthetőségnek és a jogbiztonság növelésének (Agence Europe, 43. évfolyam, 6449. szám, 1995. március 27/28.).

16 – Ugyanígy M. Fuchs/F. Marhold: *Europäisches Arbeitsrecht*, 2. Auflage, Wien 2006., 322. o., B. Borgmann: „Kollisionsrechtliche Aspekte des Arbeitnehmer-Entsendegesetzes“ (hivatkozás a 10. lábjegyzetben) 316. o., az az álláspontja, hogy a tagállamok a más államokból származó olcsó munkaerővel való nem kedvelt versenyt mérsékelhetik a nemzetközileg kötelező előírások „erősítésével”. S. Görres: *Grenzüberschreitende Arbeitnehmerentsendung in der EU*, Wien/Graz 2003., 122. o. azon a véleményen van, hogy a 96/71 irányelv 3. cikke (10) bekezdésére való visszatalálás feltételezi, hogy a kérdéses tagállami munka- és foglalkoztatási feltételek esetében a közrend területére tartozó rendelkezésekről van szó, amelyek nem sértik az EK-Szerződés rendelkezéseit. A szerzők ezáltal elismerik, hogy a 96/71 irányelv 3. cikke (10) bekezdésére való visszatalálás esetén bizonyos mértékeket be kell tartani, amelyek közé tartoznak szükségképpen mind a megvalósítandó szolgáltatásnyújtás szabadsága, mind az irányelv megalkotóinak céljai. Mengozzi főtanácsnok a C-341/05. sz., Laval és Partneri ügyben 2007. május 23-án előterjesztett indítványának 212. pontjában írt véleménye szerint, az a körülmény, hogy nemzeti szabályok a közrend területéhez tartozó előírások csoportjába vagy azon kötelező előírásai közé tartoznak, nem menti fel a tagállamokat, mint a 96/71 irányelv 3. cikke (10) bekezdése szerint és az EK 49. cikkhez tartozó ítélkezési gyakorlata szerint, a Szerződés rendelkezéseinek betartása alól.

14 – A Bíróság 272/86. sz., Bizottság kontra Görögország ügyben 1988. szeptember 22-én hozott ítélet (EBHT 1988., 4875. o.) 21. pontja.

körü értelmezésének elvéből¹⁷. Ez utóbbit a Bíróság több alkalommal és kifejezetten hangsúlyozta a közrenddel kapcsolatos kivétellel összefüggésben¹⁸.

42. A közrend fogalma esetében a közösségi jog önálló fogalmáról van szó, amely az alap-szabadságok hatályát meghatározza, és ezért tartalma önállóan és nem egyik vagy másik nemzeti jogrendre támaszkodva határozandó meg¹⁹. Mint ilyen a Bíróság értelmezése alá tartozik, amely a tagállamokat megakadályozza abban, hogy egyoldalúan a közösségi intézmények ellenőrzése nélkül határozzák

meg a közrend fogalmát²⁰. Mindazonáltal ez nem zárja ki, hogy különös körülmények a közrend fogalmára történő hivatkozást igazolják, és ezáltal a tagállamoknak adott esetben a Szerződés által megszabott határok között mérlegelési jogkört biztosítsanak²¹.

17 – Lásd a szolgáltatásnyújtás szabadsága és a letelepedési jog korlátozásával összefüggésben Ruiz-Jarabo Colomer főtanácsnok C-338/04., C-359/04. és C-360/04. sz., Placanica, Palazzese és Sorricchio egyesített ügyekben 2006. május 16-án előterjesztett indítványának (EBHT 2007., I-1891. o.) 143. pontját. N. Georgiadis: *Derogation clauses: the protection of national interests in EC law*, Brüsszel 2006., 72. o. arra utal, hogy minden kivételi szabály, különösen a közrend alóli kivétel a szűk körű értelmezés elve alá esik. J. Wichmann: *Dienstleistungsfreiheit und grenzüberschreitende Entsendung von Arbeitnehmern*, Frankfurt am Main 1998., 104. o. véleménye szerint a rendszerezett megfontolások a kiterjesztő értelmezéssel szemben hatnak. Mivel már önmagában a szerződési kivétel jellegéből adódik, hogy az ordre public szabály szűken értelmezendő. A közrendre történő hivatkozás ezért feltételezi, hogy a tagállam lényeges fennhatósági érdekei érintettek legyenek.

18 – A Bíróság mindig hangsúlyozta, hogy a közrenddel kapcsolatos kivétel a személyek szabad mozgásának alapelvétől való eltérést jelent, és mint minden a Szerződés alapelveitől való kivétel, megszorítón kell értelmezni, és annak tartalmát a tagállamok nem határozhatják meg egyoldalúan. Lásd a Bíróság 67/74. sz., *Bonsignore*-ügyben 1975. február 26-án hozott ítéletének (EBHT 1975., 297. o.) 6. pontját, a 36/75. sz., *Rutili*-ügyben 1975. október 28-án hozott ítéletének (EBHT 1975., 1219. o.) 27. pontját, a 30/77. sz., *Bouchereau*-ügyben 1977. október 27-én hozott ítéletének (EBHT 1977., 1999. o.) 33. pontját, a C-348/96. sz., *Calfa*-ügyben 1999. január 19-én hozott ítéletének (EBHT 1999., I-11. o.) 23. pontját, a C-482/01. és C-493/01. sz., *Orfanopoulos és Oliveri* egyesített ügyekben 2004. április 29-én hozott ítéletének (EBHT 2004., I-5257. o.) 64. és 65. pontját, a C-503/03. sz., *Bizottság kontra Spanyolország* ügyben 2006. január 31-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-1097. o.) 45. pontját, a C-441/02. sz., *Bizottság kontra Németország* ügyben 2006. április 27-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-3449. o.) 34. pontját és a C-50/06. sz., *Bizottság kontra Hollandia* ügyben 2007. június 7-én hozott ítélet (EBHT 2007., I-4383. o.) 42. pontját.

19 – A Bíróság C-296/95. sz., *EMU Tabac* ügyben 1998. április 2-án hozott ítéletének (EBHT 1998., I-1605. o.) 30. pontja és az 53/81. sz. ügyben 1982. március 23-án hozott ítéletének (EBHT 1982., 1035. o.) 10–12. pontjai.

43. Eltekintve ezen közös elvektől, a közrend fogalmának különböző jelentései lehetnek a közösségi jogrend alárendelt rendszerében, és a mindenkori jogszabály rendelkezésétől függően²². A jelen ügyben a közrend fogalma a 96/71 irányelv 3. cikke (10) bekezdésében lévő kifejezésben egy kivételi szabály hatását fejt ki, mivel a 96/71 irányelv 3. cikke (1) bekezdésében meghatározott magja a minimális védelmi intézkedések bővítését csak bizonyos feltételek között engedi meg.

20 – Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely nemzeti hatóságnak a közrend fogalmára történő hivatkozása minden esetben azt feltételezi, hogy – a társadalmi rend bármely jogsértés által megvalósított megzavarásán túl – a közrend olyan valóságos és kellően súlyos veszélyeztetése álljon fenn, amely sérti a társadalom valamely alapvető érdekét (lásd a *Rutili*-ügyben hozott ítélet [hivatkozás a 18. l. ábrájában] 28. pontját, a *Bouchereau*-ügyben hozott ítélet [hivatkozás a 18. l. ábrájában] 35. pontját, az *Orfanopoulos és Oliveri* ügyben hozott ítélet [hivatkozás a 18. l. ábrájában] 66. pontját, a *Bizottság kontra Spanyolország* ügyben hozott ítélet [hivatkozás a 18. l. ábrájában] 46. pontját, a *Bizottság kontra Németország* ügyben hozott ítélet [hivatkozás a 18. l. ábrájában] 35. pontját és a *Bizottság kontra Hollandia* ügyben hozott ítélet [hivatkozás a 18. l. ábrájában] 43. pontját).

21 – Lásd a Bíróság 41/74. sz., *Van Duyn*-ügyben 1974. december 14-én hozott ítéletének (EBHT 1974., 1337. o.) 18. és 19. pontjait.

22 – A közrend fogalom számos közösségi jogi rendelkezésben megtalálható, amelyek közül az elsődleges jog területén különösen az EK 30. cikk, 39. cikk (3) bekezdés, 46. cikk, 55. cikk, 58. cikk (1) bekezdés b) pont mint az alapvető szabadságok úgynevezett korlátjai jutnak jelentőséghez, amelyek bizonyos feltételek fennállása esetén az elsődleges jogban biztosított áruk, személyek, szolgáltatások és tőke szabad mozgásának korlátai lehetnek. Emellett a közrend fogalma a másodlagos jogban vagy kivételi szabályként, vagy magyarázó és kiegészítő másodlagos jogként nyer alkalmazást (lásd e vonatkozásban H. Schneider: *Die öffentliche Ordnung als Schranke der Grundfreiheiten im EG-Vertrag*, Baden-Baden 1998., 53. o.).

44. Ezen felhatalmazásra való hivatkozás konkrét feltételeinek szempontjából a 96/71 irányelv elfogadása alkalmából a Tanács és a Bizottság által elfogadott 10. számú nyilatkozat a közrend fogalmának pontosítása aszerint, hogy az többek között olyan „kötelező rendelkezéseket jelent, amelyekről nem lehet eltérni, és amelyek természetüknél és célkitűzésüknél fogva közérdeken alapuló kényszerítő követelményeknek felelnek meg”.

45. Véleményem szerint semmi nem szól a 96/71 irányelv 3. cikke (10) bekezdésének a 10. számú nyilatkozat fényében történő értelmezése ellen. A Bíróság az elfogadhatóság tekintetében kifejtette, hogy a jogszabály elfogadása során keletkezett tanácsi jegyzőkönyvekben foglalt nyilatkozatokra csak abban az esetben nem lehet hivatkozni a másodlagos jog értelmezése során, ha a nyilatkozat tartalma a kérdéses rendelkezésben nem fejeződik ki, és ha így annak nincs jogi jelentősége²³. E vonatkozásban meg kell állapítani, hogy a 10. számú nyilatkozat nem ellentétes a közrend fogalmával, hanem sokkal inkább a kivétel tartalmi összetevőit határozza meg. Amennyiben a „közérdeken alapuló kényszerítő követelményekre” utal, megfelel a Bíróság által ugyancsak a határokon átnyúló munkavállaló-kiküldetésre vonatkozó esetekben alkalmazandó ítélkezési gyakorlatban kidolgozott, az alapszabadságok

szerves részét képező korlátoknak. A luxemburgi kormány által kifejtettekkel szemben a 10. számú nyilatkozat jogi jelentőségét nem csökkenti az Európai Közösségek Hivatalos Lapjában történő közzététel hiánya, főképp, mert a luxemburgi kormánynak mint a Tanácsban képviselt egyik tagállam alkotmányos képviselőjének ismeretekkel kellene rendelkeznie azokról az értelmező nyilatkozatokról, amelyeket ez a szerv a jogalkotási eljárásban tett²⁴. Következésképpen a 10. számú nyilatkozatra mint értelmezési segédletre való hivatkozás elfogadható.

46. Az előzőekben kifejtettek alapján az a véleményem, hogy a tagállamoknak nem szabad a másik tagállamban székhellyel rendelkező szolgáltatást nyújtó vállalkozásoktól az összes saját kötelező erejű munkajogi jogszabályának betartását elvárni²⁵. A szolgáltatásnyújtás széles körű megvalósítása érdekében egyet kell érteni a Bizottsággal abban, hogy azok közé csak azok a törvényben előírt munka- és foglalkoztatási feltételek számíthatóak, amelyek a tagál-

23 – A Bíróság 429/85. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 1988. február 23-án hozott ítéletének (EBHT 1988., 843. o.) 9. pontja; a C-292/89. sz., Antonissen-ügyben 1991. április 26-án hozott ítéletének (EBHT 1991., I-745. o.) 18. pontja; a C-329/95. sz., VAG Sverige ügyben 1997. május 29-én hozott ítéletének (EBHT 1997., I-2675. o.) 23. pontja; a C-368/96. sz., Generics (UK) és társai ügyben 1998. december 3-án hozott ítéletének (EBHT 1998., I-7967. o.) 25–28. pontjai.

24 – A 10. számú nyilatkozat erejével szemben történő fenntartás, annak megfelelően, hogy a Tanácsnak mint szervnek és ezáltal többek között a luxemburgi kormánynak is betudható, ellentétes lenne a „*venire contra factum proprium nemini licet*” elvével, ami szerint a saját cselekményével senki nem kerülhet szembe.

25 – Lásd különösen a Bíróság C-164/99. sz., Portugaia Construções-ügyben 2002. január 24-én hozott ítéletének (EBHT 2002., I-787. o.) 17. pontját és a C-165/98. sz., Mazzoleni-ügyben 2001. március 15-én hozott ítéletének (EBHT 2001., I-2189. o.) 23. pontját, amelyekben a Bíróság kimondta, hogy valamely tagállam a területén szolgáltatásnyújtás teljesítését különösen nem teheti függővé a letelepüléshez megkövetelt valamennyi feltétel, és ezáltal az EK-Szerződés rendelkezéseinek betartásától, különben a szolgáltatásnyújtás szabadsága biztosítását célzó rendelkezéseit megfosztaná minden hatékony érvényesülésétől.

lamok jogrendjében elengedhetetlenek²⁶. Egyenként vizsgálendő, hogy a kifogásolt előírások ezen feltételnek megfelelnek-e.

1. cikke (1) bekezdésének 1. pontjában előírt követelményét illeti, helyeselni kell a Bizottság előadását, hogy a 91/533 irányelv rendelkezéseinek betartása alapvetően nem a fogadó állam kötelessége.

2. A 2002. december 20-i törvény 1. cikke (1) bekezdésének 1., 2., 8. és 11. pontja

– A 91/533/EGK irányelv értelmében vett írásbeli munkaszerződés vagy azzal egyenértékű irat követelése

47. Ami a 91/533 irányelv értelmében vett írásbeli munkaszerződés vagy azzal egyenértékű irat 2002. december 20-i törvény

48. A 91/533 irányelv a munkaszerződések alaki feltételeinek azon előírásainak harmonizációját szolgálja, amelyeket egyes tagállamok a munkaviszonyok sokszínűsége miatt a munkavállalók védelmében a jogaik ismeretének hiánya miatt és a munkaviszonyok átlátható szerkezetének biztosítása érdekében hoztak²⁷. Ezek közé tartozik a felek által hivatkozott a 91/533 irányelv 3. cikke (1) bekezdése, valamint a 2. cikke (1) bekezdése szerint a munkaadó tájékoztatási kötelezettsége a munkavállaló felé írásban a munkaszerződés vagy a munkaviszony alapvető feltételeiről, és a 91/533 irányelv 4. cikke (1) bekezdése szerint a külföldre történő kiküldetés feltételeiről. A munkaadó a tájékoztatási kötelezettségének akkor tesz eleget, ha a szükséges tájékoztatást tartalmazó

26 – C. Wolfgruber: *Die grenzüberschreitende Entsendung von Arbeitnehmern*, Wien 2001., 42. o. nem tesz említést a 10. sz. nyilatkozatról. A szerző mégis azon az állásponton van, hogy a 96/71 irányelv 3. cikke (10) bekezdésében írt közrend fogalma a Bíróság EK 46. cikk (1) bekezdéséhez fűzött ítélezési gyakorlatából kiindulva értelmezendő. A fogadó állam munka- és foglalkoztatási feltételeinek kiterjesztése csak azzal a feltétellel lehetséges, hogy „a Közösség alapvető érdekeinek ténylegesen és megfelelően súlyos veszélyeztetése áll fenn”. W. Däubler: „Die Entsende-Richtlinie und ihre Umsetzung in das deutsche Recht” (hivatkozás a 10. lábjegyzetben) 615. o. arra utal, hogy a belföldi vállalkozókra érvényes valamennyi kollektív szerződési munkafeltétel semmi esetre sem terjeszthető ki a más tagállamból származó szolgáltatásnyújtókra. Sokkal inkább a minimálbérről és a minimális szabadságról van szó, így valamely szakmunkás magasabb jövedelme és az egyéb pótlékok, a nyugdíjjarulék, nem játszanak szerepet. Ebből az a következtetés vonható le, hogy a 96/71 irányelv a minimális védelmi rendelkezések magját állapítja meg, egyidejűleg azonban a szolgáltatásnyújtás szabadságának a közrendből származó korlátait el kívánja kerülni.

27 – A 91/533 irányelv egyidejűleg a Munkavállalók szociális jogairól szóló Közösségi Charta 9. pontjának átültetését is szolgálja, mivel az Európai Közösség munkavállalóinak foglalkoztatási feltételeit jogszabályokban, kollektív szerződésekben vagy munkaszerződésekben kell megállapítani az egyes országokban alkalmazott rendelkezéseknek megfelelően.

iratokat kiállítja, és azt a munkavállalónak a kiutazása előtt kézbesíti²⁸.

adatokat megkapja. Ha a kiküldő állam már élt az ellenőrzési jogosultságaival, a 91/533 irányelvben előírányzott harmonizáció értelmében a fogadó állam nem rendelkezik ezzel a hatáskörrel.

49. Az utolsó preambulumbekendés szerint „a tagállamoknak olyan törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket kell elfogadniuk, amelyek az irányelv betartásához, illetve annak biztosításához szükségesek, hogy a szociális partnerek a szükséges rendelkezéseket megállapodás útján bevezessék, miközben a tagállamok megteszik az ezen irányelvben előírt eredmények folyamatos biztosításához szükséges lépéseket”. Amint az már a megszövegezésből kitűnik, a tagállamok irányelvnek való megfelelési kötelezettsége csupán az irányelv rendelkezéseit átültető jogalkotási tevékenységre terjed ki, beleértve a jogszabályok betartásának ellenőrzését. Ilyen kötelezettsége van a mindenkori tagállamnak a munkavállalók kiküldetésének eseteiben, miközben a 91/533 irányelv 4. cikke (1) bekezdése szerint biztosítani kell, hogy a munkavállaló a kiküldetés előtt a kiküldetésének feltételeiről szóló járulékos

50. Az ehhez hasonló hatáskör a 91/533 irányelvből sem vezethető le. Azzal sem indokolható, hogy Luxemburgban a tájékoztatási kötelezettség betartásával kapcsolatos jogi normákat a közrend védelme részének nyilvánították. Az a követelmény, amit a 2002. december 20-i törvény 1. cikke (1) bekezdése előír, nem feleltethető meg a munka- és foglalkoztatási feltételek 96/71 irányelvben lefektetett közösségi magjának. Tekintettel kell lenni arra a jogalkotói döntésre, hogy a 91/533 irányelvben található tájékoztatási kötelezettségeket a 96/71 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének felsorolásába nem vették fel²⁹.

28 – A 91/533 irányelv 2. cikke (1) bekezdése és 3. cikke (1) bekezdése alapján a munkaadó köteles a munkavállalót legkésőbb a munkaviszony kezdetét követő legfeljebb két hónapon belül írásban a munkaszerződés vagy a munkaviszony alapvető feltételeiről tájékoztatni. A tájékoztatási kötelezettség minimális tartalmát állapítja meg a 91/533 irányelv 2. cikke (2) bekezdése. Ezen túlmenően a 91/533 irányelv 4. cikke (1) bekezdése szerint annak a munkavállalónak, aki a munkáját a tagállamon, amelynek jogszabályai és gyakorlata a munkaszerződésre vagy a munkaviszonyra irányadó, kívül egy vagy több másik államban is végzi, adott írásbeli tájékoztatásnak tartalmaznia kell i. a külföldi munkavégzés időtartamát, ii. annak a pénz nemnek a megnevezését, amelyben a munkabért fizetni kell, iii. adott esetben a külföldi munkavégzéshez kapcsolódó természetbeni vagy készpénzjuttatásokat, és adott esetben a munkavállaló hazatérésének feltételeit, míg ezekben az esetekben is a munkabér kifizetésének pénz neméről és a külföldön tartózkodással kapcsolatos előnyökről szóló tájékoztatásnak utalást kell tartalmaznia a jogi és közigazgatási előírásokra, valamint a kollektív szerződésre. Ezen iratoknak az elutazás előtt a munkavállaló birtokába kell kerülniük. Lásd e vonatkozásban M. Fuchs/F. Marhold: *Europäisches Arbeitsrecht* (hivatkozás a 16. lábjegyzetben) 79. o.

51. Bár nem jelentős, de ezen kifogás vizsgálatánál utalni kell végül a luxemburgi kormány által azon jogalkotási eljárás kapcsán tett nyilatkozatokra, amely a 2006/123/EK irányelv elfogadásához vezetett. A vita tárgyat képező luxemburgi 2002. december 20-i törvény ugyanis nem áll semmilyen tárgyi és időbeli kapcsolatban a 2006/123/EK irányelvvel. Az jóval inkább a 96/71 irányelvet ülteti át.

29 – A 96/71 és a 2006/123 irányelv jogi viszonyához lásd a 9. lábjegyzetben kifejtetteket.

– A díjazásnak a megélhetési költségek változásához való automatikus hozzáigazítása

52. A 2002. december 20-i törvény 1. cikke (1) bekezdésének 2. pontja kapcsán, amely a „díjazásnak” a megélhetési költségekhez való automatikus hozzáigazítását írja elő, a luxemburgi kormány előadja, hogy ez a munkavállalók védelmét szolgálja, és Luxemburgban hozzájárul a szociális békéhez. A luxemburgi kormány kifejti azt is, hogy az ilyen jellegű megfelelést célozza tartalmilag a 96/71 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése.

53. Mindazonáltal a Bizottság kifogása nem a fenti mechanizmus automatikus jellege ellen irányul, hanem az ellen a vitathatatlan tény ellen, hogy a luxemburgi jogban általánosságban a „díjazás” hozzáigazítása történik, amely mind a reálbéreket, mind a minimális bérszintet magában foglalja. A luxemburgi kormány már a 2004. augusztus 30-i iratában kifejtette, hogy az általános hozzáigazítási mechanizmus a minimálbért is érinti. A Bizottság álláspontja szerint ez azonban nem felel meg a 96/71 irányelv 3. cikke (1) bekezdése c) pontjában foglalt előírásnak, amelyben kizárólag a „minimális bérszintről” van szó.

54. Egyet kell érteni a Bizottsággal abban, hogy a luxemburgi irányelvet átültető jogszabály szövege eltér a 96/71 irányelv szövegétől. Azon kérdés vizsgálatánál, hogy valamely nemzeti jogi rendelkezés ellentétes-e a közösségi joggal, azt az értelmezést kell figyelembe venni, amilyen értelmezést a nemzeti

bíróságok a adott jogi rendelkezésnek adnak³⁰. A 2002. december 20-i törvény 1. cikke (1) bekezdésének 2. pontja azonban nem félreérthető, és nem lehetséges annak közösségijog-ellenes értelmezése sem. Ha a 2002. december 20-i törvényt az objektív mérce szerint oly módon kellene értelmezni, hogy a díjazásnak a megélhetési költségek változásához való általános hozzáigazítása történik, amely a minimálbérekre ugyancsak kedvező hatással van, a 2002. december 20-i törvény 1. cikke (1) bekezdésének 2. pontja eleget tenne a 96/71 irányelv 3. cikke (1) bekezdése c) pontjában foglalt közösségi jogi előírásnak. Ennyiben a Bizottság felvetését mint indokolatlant el kell utasítani.

– A részmunkaidős és a határozott időre szóló foglalkoztatás szabályozása

55. A részmunkaidős és határozott időre szóló foglalkoztatás szabályozásának a 2002. december 20-i törvény 1. cikke (1) bekezdése 8. pontjában lévő követelménye nem

30 – K. Lenaerts/D. Arts/I. Maselis: *Procedural Law of the European Union*, 2. Auflage, London 2006., 162. o., 5-56. pont arra utal, hogy a nemzeti törvények, rendeletek vagy közigazgatási rendelkezések alkalmazhatóságát úgy kell értelmezni, ahogy azokat a nemzeti bíróságok tették. Ha valamely nemzeti jogi rendelkezés különböző értelmezéseket tesz lehetővé – egy közösségi jognak megfelelőt és egy közösségijog-elleneset –, a Bizottságnak kell bizonyítania, hogy a nemzeti bíróságok az adott jogi rendelkezést nem a közösségi joggal összhangban értelmezték. A jelen ügyben a 2002. december 20-i törvény 1. cikke (1) bekezdésének 2. pontja azonban nem félreérthető, és nem tesz lehetővé más értelmezést sem, amely a 91/533 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének c) pontjával azonos.

sorolható be a 96/71 irányelv 3. cikke (1) bekezdésében felsorolt csoportok egyikebe sem, hanem túlmegy a közösségi munka- és foglalkoztatási feltételek magján. Mivel a 96/71 irányelv 3. cikke (10) bekezdésének felhatalmazásán alapszik, a 10. számú nyilatkozatban meghatározott közrend fogalmának alapulvételével vizsgálendő, amelynek tartalmát a Bíróság lényegében az EK 49. cikkhez fűzött ítélezési gyakorlatában adja vissza³¹.

56. Az állandó ítélezési gyakorlat szerint az EK 49. cikk nem csak a más tagállamban letelepedett szolgáltatóval szemben az állampolgársága alapján alkalmazott minden megkülönböztetés eltörlését követeli meg, hanem ugyanúgy valamennyi korlátozás megszüntetését akkor is, ha azok különbségtétel nélkül vonatkoznak a nemzeti és az egyéb tagállamokból származó szolgáltatókra, amennyiben azok akadályozzák, zavarják vagy kevésbé vonzóvá teszik egy másik tagállamban letelepedett szolgáltató szolgáltatásait, ahol az jogszerűen nyújt hasonló szolgáltatásokat.³² E szerint a meghatározás szerint az EK 49. cikk értelmében vett szolgáltatásnyújtás szabadsága korlátozásának minősül, ha a luxemburgi szabályozásban a részmunkaidős és a határozott idejű munkaszerződések szigorúbbak, mint a kiküldő államban érvényesek, és ezáltal a külföldi vállalkozások

számára a szolgáltatásnyújtást Luxemburgban kevésbé vonzóvá teszik.

57. A Bíróság megállapította továbbá, hogy a szolgáltatásnyújtás szabadsága, mint a Szerződés egyik alapelve, csak olyan szabályokkal korlátozható, amelyeket nyomós közérdek igazol, és amelyek a szolgáltatásnyújtás helye szerinti államban tevékenykedő minden személyre és vállalkozásra alkalmazandóak, feltéve, hogy ezen érdek nem azon előírásokon alapul, amelynek a szolgáltatásnyújtó a székhelye szerinti tagállamban a hatálya alá tartozik³³.

58. A 2002. december 20-i törvény 1. cikke (1) bekezdésének 8. pontja a luxemburgi kormány véleménye szerint a munkavállalókkal szembeni egyenlő bánásmód és azonos díjazás célját szolgálja, ami által a munkavállalók védelme közösségi jog szerinti jogszerű céljának felel meg. Ahogy a luxemburgi kormány nyilatkozta, ennek a szabályozásnak a célja a munkavállalók jogainak védelme, amelyeket a közösségi jogban a

31 – Lásd a 45. pontot.

32 – A Bíróság C-76/90. sz., Säger-ügyben 1991. július 25-én hozott ítéletének (EBHT 1991., I-4221. o.) 12. pontja, a C-43/93. sz., Vander Elst-ügyben 1994. augusztus 9-én hozott ítélet (EBHT 1994., I-3803. o.) 14. pontja, a C-272/94. sz. Guiot-ügyben 1996. március 28-án hozott ítélet (EBHT 1996., I-1905. o.) 10. pontja, a C-3/95. sz., Reisebüro Broede ügyben 1996. december 12-én hozott ítélet (EBHT 1996., I-6511. o.) 25. pontja, a C-222/95. sz., Parodi-ügyben 1997. július 9-én hozott ítélet (EBHT 1997., I-3899. o.) 18. pontja, a Portugaia Construções-ügyben hozott ítélet (hivatkozás a 25. lábjegyzetben) 16. pontja és a C-244/04. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2006. január 19-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-885. o.) 30. pontja.

33 – A Bíróság C-49-50/98., C-52-54/98. és C-68-71/98. sz., Finalarte-ügyekben 2001. október 25-én hozott ítéletének (EBHT 2001., I-7831. o.), C-369/96. és C-376/96. sz., Arblade-ügyben 1999. november 23-án hozott ítéletének (EBHT 1999., I-8453. o.) 34. pontja.

97/81/EK³⁴ és a 99/70/EK³⁵ irányelvek már biztosítanak. Ezáltal a luxemburgi kormány csak olyan elveket ültet át, amelyek eredete a közösségi jogrendben megtalálható.

át kellett ültetniük³⁶. Következésképpen a bennük megfogalmazott érdekeket már védik rendelkezések, amelyek hatálya alá a szolgáltatást nyújtó a székhelye szerinti tagállamban tartozik. Ebből kifolyólag a luxemburgi kormány nem hivatkozhat a közérdek kényszerítő indokára, és nem nyilváníthatja a vitatott nemzeti rendelkezést a közérdek területére tartozó előírásnak.

59. Ehhez a jogi állásponthoz nem kívánok csatlakozni. Az a tény, hogy a közösségi jogalkotó az említett irányelv tárgyát, azaz a részmunkaidős és a határozott idejű munkaszerződéseket nem vette fel a 96/71 irányelv 3. cikke (1) bekezdésébe amellet szól, hogy az európai munkajog ezen területe nem tartozik a közösségi közérdek körébe. Ezenfelül olyan szabályokról van szó, amelyek, ahogy azt a luxemburgi kormány maga is elismeri, a közösségi jogban már a 97/81/EK és a 99/70/EK irányelv tárgyát képezik, és amelyeket ezáltal a tagállamoknak már a korábbiakban

– A kollektív munkaszerződések betartása

60. A 2002. december 20-i törvény 1. cikke (1) bekezdésének 11. pontjában foglalt „a nemzeti jog kötelező rendelkezései a kollektív munkaszerződésekben” írtakra való utalással összefüggésben elsősorban ezen rendelkezésnek a 96/71 irányelv 3. cikke (1) és (10) bekezdésével való összeegyeztethetőségének kérdése merül fel. A Bizottságnak kétségei vannak a szabályszerű átültetés tekintetében, és Luxemburnak lényegében azt rója fel, hogy jogi aktusok egy csoportját, függetlenül a jogi természetüktől és az anyagi jogi tartalmuktól, a 96/71 irányelv 3. cikke

34 – Az UNICE, a CEEP és az ESZSZ által a részmunkaidős foglalkoztatásról kötött keretmegállapodásról szóló 1997. december 15-i 97/81/EK tanácsi irányelv (HL L 14., 9. o.; magyar nyelvű kiadás 5. fejezet, 3. kötet, 267. o.). Az irányelv az új típusú rugalmas munkát végző munkavállalóknak biztosítja a teljes munkaidőben és határozatlan munkaszerződéssel foglalkoztatottakkal való egyenlő bánásmódot. A részmunkaidőhöz való hozzáférést könnyebbé kellene tenni; a munkaadóknak javaslatokat nyújtanak a célból, hogy a munkavállalók rugalmas munkavégzési formák kapcsán felmerülő kívánásaival számolhassanak.

35 – Az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról szóló 1999. június 28-i 99/70/EK tanácsi irányelv (HL L 175., 43. o.; magyar nyelvű kiadás 5. fejezet, 3. kötet, 368. o.). Az irányelv a határozott idejű munkaviszonyokra vonatkozó minimumszabályokat tartalmaz a munkavállalók körében az egyenlő bánásmód biztosítása, és az egymást követő munkaszerződésekkel vagy az ilyen jellegű foglalkoztatási jogviszonyokkal való visszaélés megakadályozása érdekében. A tagállamoktól megköveteli, hogy ezen minimumszabályok megsértése esetén alkalmazható szankciókat megállapítsák. Továbbá az igazgatási költségek korlátozása céljából különleges szabályokat ír elő, amelyeket a kis- és középvállalkozásoknál az új szabályok okozhatnak.

36 – Az általános iparági szervezetek, azaz az Európai Gyár- iparosok és Munkáltatók Szervezeteinek Szövetsége (UNICE), az Állami Vállalatok Európai Központja (CEEP) és az Európai Szakszervezetek Szövetsége (ESZSZ) 1997. június 6-án a részmunkaidőről, és 1999. március 18-án a határozott ideig tartó munkaszerződésekéről kötöttek keretmegállapodást, amelyeket a 97/81 és a 99/70 irányelveknek kellett volna végrehajtanuk. Amint az a 97/81 irányelv (14) preambulumbekzdéséből, valamint a 99/70 irányelv 16. pontjából kiderül, az EK 249. cikk értelmében az irányelv minősült az alkalmas jogszabálynak, mivel az elérendő célokat illetően minden címzett tagállamra kötelező, azonban a forma és az eszközök megválasztását a nemzeti hatóságokra hagyja.

(10) bekezdésébe ütköző módon a nemzeti jog kötelező rendelkezései közé kívánja emelni.

61. A Bizottság ezáltal a fenti rendelkezést két szempontból kifogásolja, amelyek egymástól függetlenül vizsgálандóak. A Bizottsággal mindenekelőtt abban egyet kell érteni, hogy a „kollektív munkaszerződés” fogalma egyrészt a 2002. december 20-i törvény 1. cikke (1) bekezdésének bevezető mondatában, másrészt a 11. pontjában foglalt rendelkezésben különböző jelentéseket juttat kifejezésre. Míg az első esetben „általánosan kötelező kollektív szerződésekről” van szó, a 11. pont általánosságban a „kollektív munkaszerződésekre” hivatkozik. Az utóbbiaknál csak olyan kollektív szerződésekről lehet szó, amelyeket nem nyilvánítottak általánosan kötelezővé. Mint ilyenek a 96/71 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének második albekezdése szerinti egyértelmű megszövegezés alapján, amely csak az „általánosan kötelezővé nyilvánított kollektív szerződésekre” vonatkozik, nem esnek alkalmazási körébe, és ennek következményeként ezek a kollektív szerződések nem tekinthetők a közösségi munka- és foglalkoztatási feltételek magjához tartozónak³⁷.

37 – A 96/71 irányelv alapján végzett jogi értékelés nélkül W. Däubler: „Entsende-Richtlinie und ihre Umsetzung in das deutsche Recht” (hivatkozás a 10. lábjegyzetben) 615. o. és B. Borgmann: „Entsendung drittaatsangehöriger Arbeitnehmer durch EU-Unternehmen nach Deutschland”, *Zeitschrift für Ausländerrecht und Ausländerpolitik* 1993., 122. o. azt az álláspontot képviselik, hogy nem minden, a belföldi vállalkozásokra alkalmazandó kollektív szerződési munkafeltétel terjeszthető ki a más tagállamokból származó szolgáltatást nyújtókra. B. Borgmann a belső, nem általánosan kötelező kollektív szerződéseknek külföldi munkaszerződésekre történő kötelező alkalmazásában a külföldi vállalkozások nyílt megkülönböztetését látja.

62. Egy másik szempont a közrend rendelkezései közé tartozó jogszabályok bizonyos csoportját érintő kifogásra vonatkozik, függetlenül a jogi természetüktől és az anyagi tartalmuktól. Hogy megítélhessük, hogy egy bizonyos kollektív szabályozás a 10. számú nyilatkozat értelmében véve kötelezőnek tekinthető-e, véleményem szerint szükséges, hogy az adott tagállam a kollektív szabályozást pontosan közzétegye³⁸. A 2002. december 20-i törvény 1. cikke (1) bekezdése 11. pontja szerint a „kollektív munkaszerződésekre” történő összefoglaló utalás ezzel szemben blanketta-jogszabályi jelleget mutat, amelyből hiányzik a pontosság és az egyértelműség minimális mértéke. Az egyértelműség feltétlenül szükséges, mert nem zárható ki, hogy olyan körülmények adódhatnak, amelyek a kollektív szabályok kiküldött munkavállalókra való alkalmazását a szolgáltatásnyújtás szabadságával összeférhetlenné teszik³⁹. Ezért az egyes esetre érvényes vizsgálat szükséges annak megállapításához, hogy a kérdéses rendelkezés a kiküldött munkavállalók védelmét objektív módon biztosítja-e, és hogy azok az érintett munkavállalók számára tényleges előnyt jelentenek-e, amely a szociális védelmüket jelentősen szolgálja. A „kollektív

38 – Ez már a tagállamoknak abból az általános kötelezettségéből is következik, hogy az irányelv rendelkezéseinek átültetése során az irányelv által célzott jogvédelem szintjének egyértelműen és pontosan megfeleljenek (lásd a Bíróság 300/81. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 1983. március 1-jén hozott ítéletének [EBHT 1983., 449. o.] 10. pontját és a 239/85. sz., Bizottság kontra Belgium ügyben 1986. december 2-án hozott ítéletének [EBHT 1986., 3645. o.] 7. pontját).

39 – A Bíróság ezt már a Portugaia Construção-ügyben hozott ítélet (hivatkozás a 25. lábjegyzetben) 28. és 29. pontjaiban a szolgáltatást nyújtók minimálbérére vonatkozó nemzeti előírások alkalmazásával kapcsolatban megállapította. E szerint a nemzeti hatóságok, illetve bíróságok kötelesek vizsgálni, hogy a kérdéses szabályozás objektív ismérvek mentén a kiküldött munkavállalók védelmét biztosítja-e, és hogy azok az érintett munkavállalóknak tényleges előnyt jelentenek-e, ami a szociális védelmükhöz jelentősen hozzájárul. Ezáltal a Bíróság nyilvánvalóvá tette, hogy a munka- és foglalkoztatási feltételeket érintő látszólag előnyös nemzeti szabályozások, mint a minimálbérre vonatkozó szabályozás, nem túl általánosságban előnyösen hatni a kiküldött munkavállalókra. Ugyanez érvényes véleményem szerint a kollektív szabályozásra. E vonatkozásban Mengozzi főtanácsnok is a Portugaia Construção-ügyben hozott ítéletre utal a Laval és Partneri ügyben előterjesztett indítványának (hivatkozás a 16. lábjegyzetben) 237. pontjában.

munkaszerződésekre” történő összefoglaló utalás nem teszi lehetővé, hogy a Bíróság az egyéniesített vizsgálatot lefolytassa.

63. Eljárási szempontból a luxemburgi kormány annak a kötelezettségének, hogy a vele szemben felhozott kiindulási alapokra egyenként és részletesen válaszoljon, nem tett eleget azzal, hogy a keresetre adott válaszában a 2004. augusztus 30-i válaszleveléhez mellékelte⁴⁰ kollektív munkaszerződésekre utalt. Itt, ahogy azt a Bizottság pontosan megjegyezte, a 2002. december 20-i törvény 1. cikke (1) bekezdésének bevezető mondata értelmében vett, a nagyhercegi rendeletben általánosan kötelezőnek minősített kollektív szerződésekről van szó, és nem a vitatott egyebekben „kollektív munkaszerződésekről”, amelyekre a 2002. december 20-i törvény 1. cikke (1) bekezdésének 11. pontja utal.

64. Következésképpen a 2002. december 20-i törvény 1. cikke (1) bekezdésének 11. pontja nem felel meg a 96/71 irányelv 3. cikke (1) és (10) bekezdésében írtaknak.

40 – Amiről szó van, az a „Convention collective de travail pour le métier de plafonneur-façadier” (1996. január 31-i nagyhercegi rendelet – Mémorial A – N°14), a „Convention collective de travail pour les métiers d’installateur sanitaire et d’installateur de chauffage et de climatisation” (1996. szeptember 23-i nagyhercegi rendelet, Mémorial A – N°72) és a „Contrat collectif pour le bâtiment” (1997. február 18-i nagyhercegi rendelet, Mémorial A – N°14).

A második kifogás

65. A Bizottság a felszólító levelében a luxemburgi kormánynak elsőként arra hívta fel a figyelmét, hogy a 96/71 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján a tagállamok kötelesek biztosítani, hogy a más tagállamban székhellyel rendelkező vállalkozások a maximális munkaidőt és a minimális pihenőidőt betartsák. A Bizottság utalt arra, hogy a 2002. december 20-i törvény 1. cikke (1) bekezdésének 3. pontja a minimális pihenőidő védelmét a heti pihenőidőre korlátozza. A „minimális pihenőidő” fogalma azonban nem csak a heti pihenőidőt jelenti, hanem minden más pihenőidőt, úgymint a napi pihenőidőt és a szünetek, amelyek a 2003/88/EK irányelv⁴¹ 3. és 4. cikkében vannak előírva.

66. A luxemburgi kormány már a 2004. augusztus 30-i válaszában elismerte az irányelv hiányos átültetésének tényét⁴².

41 – A munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 299, 9. o.).

42 – A luxemburgi kormány jelezte, hogy előkészületben van egy törvénytervezet, amellyel a 2002. december 20-i törvény 1. cikke (1) bekezdésének 3. pontjában a napi pihenőidőre és a szünetekre utalás felvételre kerülne. A keresetre adott válasz szerint ez a 2003/88 és 96/71 irányelveknek való megfelelésről szóló 2006. május 19-i törvény 4. cikkével megtörtént (Loi du 19 mai 2006; 1. transposant la directive 2003/88/CE du Parlement européen et du Conseil du 4 novembre 2003 concernant certains aspects de l’aménagement du temps de travail; 2. modifiant la loi modifiée du 7 juin 1937 ayant pour objet la réforme de la loi du 31 octobre 1919 portant règlement légal du louage de services des employés privés; 3. modifiant la loi modifiée du 9 décembre 1970 portant réduction et réglementation de la durée de travail des ouvriers occupés dans les secteurs public et privé de l’économie; 4. modifiant la loi modifiée du 17 juin 1994 concernant le service de santé au travail 5. modifiant la loi 20 décembre 2002 portant 1. transposition de la directive 96/71/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 1996 concernant le détachement de travailleurs effectué dans le cadre d’une prestation de service; 2. réglementation du contrôle de l’application du droit du travail [Mémorial A – N° 97 2006. május 31., 1806. o.]).

67. Ezáltal a luxemburgi kormány a kötelezettségének csak annak a kéthónapos határidőnek a lejártát követően tett eleget, amelyet a Bizottság a 2005. október 12-i indoklással ellátott véleményében szabott neki. A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a tagállami kötelezettségzegés fennállását abban a helyzetben kell vizsgálni, amelyben a tagállam az indoklással ellátott véleményben megállapított határidő leteltének időpontjában van⁴³. Mivel a luxemburgi kormány az irányelv elkésett átültetését nem vitatja, ez a kifogás már ebből az okból kifolyólag is megalapozott.

A harmadik kifogás

68. A Bizottság kifogása a szolgáltatásnyújtás szabadságának jogalap nélküli korlátozása ellen, a 2002. december 20-i törvény 7. cikke (1) bekezdése szerint a külföldön székhellyel rendelkező vállalkozások vonatkozásában előírt kötelezettség, hogy „a munka megkezdése előtt az Inspection du travail et des mines (munka- és bányafelügyelet) rendelkezésére kell bocsátania egyszerű kérelemre és a lehető legrövidebb idő alatt az ellenőrzéshez szükséges adatokat” nem a 96/71

irányelv átültetését érinti, hanem közvetlenül az EK 49. cikket.

69. Mint ahogy már kifejtettem, az EK 49. cikk nem csak a más tagállamban letelepedett szolgáltatóval szemben az állampolgársága alapján alkalmazott minden megkülönböztetés eltörlését követeli meg, hanem valamennyi korlátozás megszüntetését is⁴⁴. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a fogadó állam nemzeti szabályozásának alkalmazása a szolgáltatást nyújtók vonatkozásában alkalmas a szolgáltatások akadályozására, zavarására vagy kevésbé vonzóvá tételére, és ezáltal a szolgáltatásnyújtás szabadságának korlátozását jelenti, amennyiben az további költségeket és igazgatási, valamint gazdasági terheket jelent⁴⁵.

43 – A Bíróság C-119/04. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 2006. július 18-án hozott ítéletének (EBHT 2006, I-6885. o.) 27. és 28. pontja, a C-29/01. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 2002. március 7-én hozott ítélet (EBHT 2002., I-2503. o.) 11. pontja, a C-147/00. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 2001. március 15-én hozott ítélet (EBHT 2001., I-2387. o.) 26. pontja, a C-119/00. sz., Bizottság kontra Luxemburg ügyben 2001. június 21-én hozott ítélet (EBHT 2001., I-4795. o.) 14. pontja, a C-384/99. sz., Bizottság kontra Belgium ügyben 2000. november 30-án hozott ítélet (EBHT 2000., I-10633. o.) 16. pontja, a C-60/96. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 1997. július 3-án hozott ítélet (EBHT 1997., I-3827. o.) 15. pontja, a C-289/94. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 1996. szeptember 17-én hozott ítélet (EBHT 1996., I-4405. o.) 20. pontja és a C-302/95. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 1996. december 12-én hozott ítélet (EBHT 1996., I-6765. o.) 13. pontja.

44 – A Bíróság Säger-ügyben hozott ítéletének (hivatkozás a 32. lábjegyzetben) 12. pontja, a Vander Elst-ügyben hozott ítélet (hivatkozás a 32. lábjegyzetben) 14. pontja, a Guiot-ügyben hozott ítélet (hivatkozás a 32. lábjegyzetben) 10. pontja, a Reisebüro Broede ügyben hozott ítélet (hivatkozás a 32. lábjegyzetben) 25. pontja, a Portugaia Construções-ügyben hozott ítélet (hivatkozás a 39. lábjegyzetben) 16. pontja és a Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet (hivatkozás a 32. lábjegyzetben) 30. pontja.

45 – Az Arblade-ügyben hozott ítélet (hivatkozás a 33. lábjegyzetben) 50. pontjában a Bíróságnak egy olyan, a nemzeti jogi szabályozásának a közösségi joggal való összeegyeztethetősége tárgyában kellett döntenie, amely a Szerződés értelmében szolgáltatást nyújtóként tevékenykedő munkaadókat kötelezte, hogy a már a székhelyük szerinti tagállamok alapjaiba befizetett munkaadói járulékokat a fogadó állam alapjaiba is fizessék be. A Bíróság ebben a szolgáltatásnyújtás szabadságának korlátozását látta, mivel egy ilyen kötelezettség, amely a másik tagállamban székhellyel rendelkező vállalkozásoknak további igazgatási és gazdasági költségeket és terheket okozott, úgy, hogy ezáltal ezek a vállalkozások a verseny szempontjából nem voltak egyenlőek a fogadó tagállamban székhellyel rendelkező munkaadókkal, és ezáltal a fogadó államban a szolgáltatásnyújtástól vissza tudták őket tartani. Lásd a Finalarte-ügyben hozott ítélet (hivatkozás a 33. lábjegyzetben) 30. pontját is, amely a Mazzeloni-ügyben hozott ítélet (hivatkozás a 25. lábjegyzetben) 24. pontjára utal. Ez utóbbi ítéletben a Bíróság megállapította, hogy a nemzeti szabályozásnak az olyan szolgáltatást nyújtók minimálbére történő alkalmazása, akik a fogadó tagállammal határos tartományban rendelkeznek székhellyel, aránytalanul magas költségekhez vezet, ha a munkavállalók díjazása, akiket csupán órákra küldtek a fogadó tagállamba, külön számítandó.

70. A 2002. december 20-i törvény 7. cikke (1) bekezdésében írt rendelkezés célja, hogy a luxemburgi ipar-felügyeleti hatóságnak lehetővé tegye a kiküldetéssel érintett munkavállalók azonosítását, és jogszerű tartózkodásának ellenőrzését. A Luxemburgi Nagyhercegség területén kívül székhellyel rendelkező vállalkozásokat egy kötelező előzetes államigazgatási eljárásnak veti alá, amelyben a kiküldött munkavállalók szociális, munkaügyi és tartózkodási helyzetére vonatkozó dokumentumok benyújtását követelik meg a munkavégzés megkezdése előtt, ezáltal a szabályozás az általa érintett vállalkozásokra nézve államigazgatási formásgokkal egybekötött, amik alkalmasak arra, hogy a munkavállalók Luxemburgba való kiküldését kevésbé vonzóvá tegyék, mint a hazai foglalkoztatásukat. A fentiekben kifejtett ítélkezési gyakorlatban kidolgozott tág fogalom szerint már ez a körülmény is elegendő a szabályozás korlátozó jellegének megállapításához⁴⁶.

71. Emlékeztetni kell arra is, hogy a Bíróság elismerte, hogy a tagállamoknak jogukban áll ellenőrizni a szolgáltatások nyújtására

vonatkozó nemzeti és közösségi jogszabályok betartását. Ugyancsak elismerte a közérdeken alapuló indokok által igazolt követelmények betartásának vizsgálatához szükséges ellenőrző intézkedések létjogosultságát⁴⁷. A luxemburgi kormány a 2002. december 20-i törvény 7. cikke (1) bekezdésében lévő szabályozást a munkavállalók védelmével, valamint azzal indokolja, hogy a jogszerűtlen nemzetközi tevékenységek és a visszaélések leküzdése érdekében ellenőrzéseket kell lefolytatni. Az ítélkezési gyakorlat szerint mind a munkavállalók szociális védelme, mind a visszaélésekkel szembeni küzdelem jogszerű célnak minősül⁴⁸.

72. A Bíróság azonban azt is megállapította, hogy ezek az ellenőrzések tiszteletben kell, hogy tartsák a közösségi jog által

46 – Lásd a Finalarte-ügyben hozott ítélet (hivatkozás a 33. lábjegyzetben) 36. pontját és a C-445/03. sz., Bizottság kontra Luxemburg ügyben 2004. október 21-én hozott ítélet (EBHT 2004., I-10191. o.) 41. pontját, amelyekben a Bíróság már az államigazgatási formások figyelembevételének szükségességét elegendőnek ítélte a szolgáltatásnyújtás szabadságának korlátozása megállapításához. Ruiz-Jarabo Colomer főtanácsnok a C-445/03. sz., Bizottság kontra Luxemburg ügyben 2004. július 15-én előterjesztett indítványának (EBHT 2004., I-10191. o.) 17. pontjában utal arra, hogy a szolgáltatók, akik azzal a joggal, hogy a kiküldött munkavállalói révén bármelyik tagállam területén nyújthasson szolgáltatásokat, élni kívánnak, számos hátrányba ütköznek. Ezek egyike, hogy be kell szerezniük egy engedélyt, ami mellett, hogy a hatóság mérlegelésétől függ, nem könnyű, és az engedély megszerzése többé-kevésbé hosszú, összetett, és költséges közigazgatási eljárásokkal jár. A másik nehézség abból ered, hogy a szolgáltatóknak a székhelye szerinti tagállamban végrehajtott ellenőrzések mellett, vagy azok ismétléseként, több ellenőrzésen is át kell esnie. Ezek a formások gyakran odavetnek, hogy a szolgáltató lemond a szolgáltatásnyújtásról, vagy a késedelem sérmet okoz számára. Ezen tények figyelembevételével ragaszkodni kell a fenti ítélkezési gyakorlatához.

47 – A Bíróság C-168/04. sz., Bizottság kontra Ausztria ügyben 2006. szeptember 21-én hozott ítéletének (EBHT 2006., I-9041. o.) 43. pontja, a Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítéletének (hivatkozás a 32. lábjegyzetben) 36. pontja és az Arblade-ügyben hozott ítéletének (hivatkozás a 33. lábjegyzetben) 38. pontja.

48 – A Bíróságnak a munkavállalók szociális védelmére vonatkozó ítélkezési gyakorlatához lásd a 279/92. sz. Webb-ügyben 1981. december 17-én hozott ítélet (EBHT 1981., 3305. o.) 19. pontját, a 62–63/81. sz., Seco-ügyben 1982. február 3-án hozott ítélet (EBHT 1982., 223. o.) 10. pontját, a C-113/89. sz., Rush Portuguesa ügyben 1990. március 27-én hozott ítélet (EBHT 1990., I-1417. o.) 18. pontját, a Vander Elst ügyben hozott ítélet (hivatkozás a 32. lábjegyzetben) 25. pontját, a Guiot-ügyben hozott ítélet (hivatkozás a 33. lábjegyzetben) 16. pontját, az Arblade-ügyben hozott ítélet (hivatkozás a 33. lábjegyzetben) 36. pontját, a Finalarte-ügyben hozott ítélet (hivatkozás a 33. lábjegyzetben) 40. és 45. pontját, a C-60/03. sz., Wolff & Müller ügyben hozott ítélet (EBHT 2004., I-9553. o.) 35. pontját és a Bizottság kontra Ausztria ügyben hozott ítélet (hivatkozás a 47. lábjegyzetben) 47. pontját, valamint Mengozzi főtanácsnok Laval és Partneri ügyben előterjesztett indítványának (hivatkozás a 16. lábjegyzetben) 249. pontját. A visszaélések elleni küzdelemre vonatkozó ítélkezési gyakorlatához lásd a Bizottság kontra Ausztria ügyben hozott ítélet (hivatkozás a 47. lábjegyzetben) 56. pontját. Az, hogy a közösségi jog a visszaéléseket és a csalásokat nem kívánja védeni, a C-206/94. sz., Paletta II-ügyben hozott ítélet (EBHT 1996., I-2357. o.) 28. pontjából is következik, amelyben a Bíróság megállapította, hogy a közösségi jog a munkaadót nem akadályozza meg abban, hogy bizonyítékot követeljen, amelyek alapján a nemzeti bíróság meg tudja állapítani, hogy a munkavállaló visszaélésszerűen vagy csalással az 574/72 rendelet 18. cikke szerint megállapított munkavégzésre alkalmatlanságot jelentett anélkül, hogy beteg lett volna.

emelt korlátokat, és nem tehetik illuzórikussá a szolgáltatásnyújtás szabadságát⁴⁹. Közelebről alkalmasnak kell lenniük az általuk követett cél megvalósítására, és nem mehetnek túl a cél eléréséhez szükséges mértéken⁵⁰.

73. A luxemburgi szabályozás jellemzője mindenekelőtt a vállalkozások arra vonatkozó törvényi kötelezettsége, hogy még „a munkavégzés megkezdése előtt” az ipar-felügyeleti hatóságnak a szükséges dokumentumokat a rendelkezésére bocsássák, amiből a közösségi joggal alapvetően nem összeegyeztethető előzetes szabálytalan ellenőrzésre lehet következtetni. A luxemburgi kormány ezzel szemben azt veti ellen, hogy az a körülmény, hogy a vállalkozások iratbemutatói kötelezettségüknek csak „kérelemre” kell, hogy eleget tegyenek, fellazítja a szóban forgó törvényi kötelezettséget. Ezáltal nincsen a vállalkozásoknak olyan kötelezettsége, hogy

maguktól nyilatkozatot kellene tenniük a hatóságok részére.

74. Úgy gondolom, hogy ennek ellenére vannak még olyan pontok, amelyek alapján feltehető, hogy a luxemburgi szabályozás a visszaélés előzetes ellenőrzéséhez hasonló jegyeket hordoz. A 2002. december 20-i törvény 7. cikke (1) bekezdése ugyanis együtt alkalmazandó az ipar-felügyeleti hatóság újraszabályozásáról szóló 1974. április 4-i törvény⁵¹ (a továbbiakban: 1974. április 4-i törvény) 13–17. cikkeivel, és ez utóbbi az iratbemutatói jog megsértése esetén a vállalkozásokat arra kötelezi, hogy a kiküldött munkavállalók munkavégzését a Nagyhercegség területén azonnali hatállyal állítsák le. A munkavégzés újrakezdését az ipar-felügyeleti hatóság akkor engedélyezheti, ha minden szükséges iratot pótlólag benyújtottak⁵², míg az 1974. április 4-i törvény 28. cikke szerint a rendelkezés megsértése esetén szabadságvesztés vagy pénzbírság alkalmazható. Ha azonban először is egy „engedély” szükséges a munka folytatásához, és másodszor a bizonyítási kötelezettség szabálysértési és büntetőjogi eszközökkel kikényszeríthető, akkor a 2002. december 20-i törvény 7. cikke (1) bekezdésében található szabályozás nem értelmezhető másként, mint hogy

49 – A Bíróság Bizottság kontra Ausztria ügyben hozott ítéletének (hivatkozás a 47. lábjegyzetben) 43. pontja és a Rush Portuguesa-ügyben hozott ítéletének (hivatkozás a 48. lábjegyzetben) 17. pontja.

50 – A Bíróság Arblade-ügyben hozott ítéletének (hivatkozás a 33. lábjegyzetben) 35. pontja, a Mazzoleni-ügyben hozott ítéletének (hivatkozás a 25. lábjegyzetben) 26. pontja és a C-60/03. sz., Wolff & Müller ügyben 2004. október 12-én hozott ítéletének (EBHT 2004., I-9553. o.) 34. pontja. B. Teyssié: *Droit européen du travail*, 2. kiadás, Paris 2003, 158–159. o. azon a véleményen van, hogy valamely közigazgatási formáság betartásának követelménye csak akkor igazolható, ha az az érintett munkavállalók érdekeit szolgálja. A munkavállalók szociális védelme mint jogszertű igazolási indok nem szolgálhat kifogásként olyan törvényi rendelkezések létrehozása céljából, amelyek a szolgáltatásnyújtás szabadságát korlátozzák.

51 – A 2002. december 20-i törvény 11. cikke szerint „az iparfelügyeleti hatóság és a vámhatóság a tevékenységi területükön a jelen törvény előírásai alkalmazásának felügyeletére hivatottak”. Az ipar-felügyeleti hatóság tevékenységi területe vonatkozásában az ipar-felügyeleti hatóság újraszabályozásáról szóló 1974. április 4-i törvény (Memorial A – N°27., 485. o.) irányadó.

52 – Lásd az ipar-felügyeleti hatóság 2004. április 29-i előzetesen végrehajtható végzését egy meghatározott vállalkozással szemben, amelyben a hatóság megtiltja a nem bejelentett munkavállalók által történő szolgáltatásnyújtást („ordonnance exécutoire par provision: cessation de prestations de travail détachées non-déclarées”), másolata csatolva a keresetlevél A-5. mellékletként.

Luxemburgban a kiküldött munkavállalók útján történő szolgáltatásnyújtás – az engedélyezés lehetőségének fenntartásával – tilos⁵³.

számára kötelezettséget ír elő, amelynek megszegését büntetéssel fenyegeti.

75. Súlyosító körülmény, hogy a szabályozás megszüvegezése a jogbiztonság és az érthetőség követelményének nem tesz eleget. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a tagállamok a közösségi jog teljes körű alkalmazásának biztosítása érdekében nem csak a saját jogukat kötelesek a közösségi joggal összeegyeztetni, hanem ezen túlmenően olyan meghatározott, egyértelmű és átlátható helyzetet kötelesek teremteni, hogy az egyének a jogaikat teljes körűen megismerjék, és azokra a nemzeti bíróságok előtt hivatkozhassanak⁵⁴. Ennek az elvnek még inkább érvényesülnie kell, ha a tagállami jog egyének

76. Meg kell állapítani, hogy az engedély megadására vonatkozó szabályozás félreérthető megszüvegezése széles körű államigazgatási mérlegelési jogkört biztosít, és ezenkívül a vállalkozásokra nézve annak veszélyét aránytalan módon növeli, hogy magukat szabálysértési és büntetőjogi szankcióknak tegyék ki. Így az ipar-felügyeleti hatóság a 2002. december 20-i törvény 7. cikke (1) bekezdése szerinti bizonyítékokat, amelyeket a Bizottság a Bíróság elé terjesztett, igazolható módon szigorúan értelmezi, amely szerint a szolgáltatásnyújtás területéhez tartozó valamennyi irat teljes körű benyújtását megköveteli⁵⁵, ezáltal a luxemburgi kormány előadásával szemben nem elegendő az iratokat ugyanazon a napon, röviddel a munkavégzés megkezdése előtt benyújtani. A 2002. december 20-i törvény 7. cikke (1) bekezdése gyakorlati alkalmazása során továbbá abból a körülményből merülhet fel nehézség, hogy az iratok előterjesztésének kötelezettsége, és ezáltal a tényleges közigazgatási eljárás alapvetően az ipar-felügyeleti hatóság „megkeresésének” megérkezése után áll fenn, és nem tisztázott, hogy a vállalkozásnak az eljárás ezen szakaszában milyen szerep jut, hogy vajon a „megkeresést” adott esetben magának kell-e kezdeményeznie. Mivel egy ilyen „megkeresés” hiányában végül a vállalkozás nem

53 – A törvényhozó bizonyos tevékenységeket (vagy bizonyos törekvéseket) megtilt, de nem azért, mert általában nem szabad előfordulniuk, hanem azért, mert előzetesen hatóságilag ellenőrizni kell, hogy az adott esetben bizonyos anyagi jogi előírásokba ütköznek-e. Ha a vizsgálat pozitív, és azzal az eredménnyel zárul, hogy a tevékenység összhangban van az anyagi joggal, az engedélyt meg kell adni. A tilalom tehát a kezdetektől azzal a fenntartással áll fenn, hogy az engedélyt meg kell adni, ha az engedélyezési eljárás során nem állapítható meg törvényi ok a megtagadásra. Ezért beszélhetünk az „engedély” esetében „az engedélyezés lehetőségének fenntartásával kimondott tilalomról” (lásd e vonatkozásban: H. Maurer: *Allgemeines Verwaltungsrecht*, 15. kiadás, München 2004, 218. o., 51. pont). Az ilyen, engedélyezés lehetőségének fenntartásával kimondott tilalom fennállása esetében a luxemburgi szabályozás korlátozó jellege a 2002. december 20-i törvény 7. cikke (1) bekezdésében kétségtelenül megáll. A Bíróság ugyanis szolgáltatási tevékenységet végző közösségi vállalkozás által harmadik államokból kiküldött munkavállalók tekintetében már megállapította, hogy az EK 49. cikk értelmében a szolgáltatásnyújtás szabadsága korlátozásának minősül az a nemzeti szabályozás, amely a más tagállamban székhellyel rendelkező vállalkozás által a belföldön végzett szolgáltatásnyújtást közigazgatási engedély kibocsátásához köti. Lásd a Bíróság Bizottság kontra Ausztria ügyben hozott ítéletének (hivatkozás a 47. lábjegyzetben) 40. pontját, a Bizottság kontra Luxemburg ügyben hozott ítéletének (hivatkozás a 46. lábjegyzetben) 24. pontját és a Vander Elst ügyben hozott ítéletének (hivatkozás a 32. lábjegyzetben) 15. pontját.

54 – Lásd ehhez az irányelvek vonatkozásában a Bíróság C-360/87. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 1991. február 28-án hozott ítéletének (EBHT 1991., I-791. o.) 12. pontját és a C-220/94. sz., Bizottság kontra Luxemburg ügyben 1995. június 15-én hozott ítélet (EBHT 1995., I-1589. o.) 10. pontját. Lásd továbbá a C-162/99. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 2001. január 18-án hozott ítélet (EBHT 2001., I-541. o.) 22–25. pontjait és a C-478/01. sz., Bizottság kontra Luxemburg ügyben 2003. március 6-án hozott ítélet (EBHT 2003., I-2351. o.) 20. pontját.

55 – Az ipar-felügyeleti hatóság 2004. április 29-i előzetesen végrehajtható végzésében, amelyben megtiltja a nem bejelentett munkavállalók által történő szolgáltatásnyújtást („ordonnance exécutoire par provision: cessation de prestations de travail détachées non-déclarées”), másolata csatolva a keresetlevél A-5. mellékletéként, utal arra, hogy a kiküldött munkavállalók szociális és munkajogi helyzetét érintő iratokat a határokon átnyúló szolgáltatások nyújtását megelőzően be kell nyújtani, míg az „antérieurement” szót a kitanítás céljából nyilvánvalóan illegálisnak vélt tevékenységet végző vállalkozások esetében nagybetűvel kell írni.

élhet a szolgáltatásnyújtás szabadságával, anélkül, hogy magát szabálysértési, illetve büntetőjogi szankcióknak tenné ki, ez a korlátozás abszolút tilalomként hat, amely figyelemmel néhány lényegbevágó eszköz alkalmazásának lehetőségére, nem tekinthető szükségesnek a munkavállalók védelmének biztosítása érdekében.

77. Végül elengedhetetlennek tartom ebben az összefüggésben emlékeztetni arra, hogy a Bíróság utóbb a Bizottság kontra Luxemburg ügyben⁵⁶ egy, a foglalkozás megkezdésének feltételeként szabott engedély aránytalansága és valamely enyhébb eszköz alkalmazhatósága vonatkozásában a következőt állapította meg: „ha a szolgáltatást nyújtó vállalkozást arra köteleznék, hogy előzetesen értesítse a helyi hatóságokat a kiküldött munkavállalója, illetve munkavállalói tartózkodásáról, a tartózkodás előrelátható időtartamáról és a kiküldetést indokoló szolgáltatásról vagy szolgáltatásokról, ez egy olyan intézkedés lenne, amely ugyanúgy érvényes lenne, mint a kérdéses feltétel, és egyidejűleg kevésbé döntő lenne. Ez lehetővé tenné az érintett hatóságok számára, hogy a kiküldetés időtartama alatt ellenőrizzék a luxemburgi szociális szabályozás betartását, és figyelembe vegyék azokat a kötelezettségeket, amelyeknek a vállalkozás már a székhelye szerinti állam szabályai szerint ezen a területen alá van vetve.” Ezen körülmények között inkább szükséges, hogy a fogadó tagállam a szolgáltatás nyújtójától szerzett szükséges tájékoztatás vizsgálatokor a beavatkozását a fogadó államban a tevékenység megkezdésére korlátozza, és csak azt követően nyúljon büntető jellegű intézkedésekhez, ha ez szükségesnek

bizonyul⁵⁷. A 2002. december 20-i törvény 7. cikke (1) bekezdésében előírt engedély feltételének tényleges bevezetésével a luxemburgi kormány túlmegy azon a mértéken, amit a Bíróság arányosnak tekint.

78. Mindebből az következik, hogy ezen szabályozás esetében a visszaélés előzetes ellenőrzéséről van szó, amely nem egyeztethető össze az EK 49. cikkel. Ezért ez a kifogás is megalapozott.

A negyedik kifogás

79. A további kiegészítő ügyintézészel kapcsolatos követelmény, amely alkalmas a másik tagállamban székhellyel rendelkező vállalkozások munkavállalóinak kiküldetését megnehezíteni, a 2002. december 20-i törvény 8. cikke által a Luxemburgban lakóhellyel rendelkező eseti megbízott megnevezésének kötelezettsége, a szolgáltatásnyújtás szabadságának az EK 49. cikk értelmében vett korlátozását jelenti⁵⁸. Ezért vizsgálni kell,

57 – E vonatkozásban lásd Geelhoed főtanácsnok C-244/05. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2005. szeptember 15-én előterjesztett indítványának (EBHT 2006., I-885. o.) 28. pontját, ebben egy német szabályozás kapcsán, amely a harmadik állam állampolgárságával rendelkező kiküldött munkavállalókat, akiket egy másik tagállamban székhellyel rendelkező szolgáltatást nyújtó foglalkoztat, megelőző ellenőrzésnek veti alá. A főtanácsnok álláspontja szerint az előzetes ellenőrző intézkedés aránytalan, mivel a vállalkozások, akik ezeket a munkavállalók védelmét szolgáló tagállami rendelkezéseket nem tartják be, maguk viselik a jogszerűen kiküldetés miatti felelősséget, és bármikor eljárást indíthatnak ellenük. A megelőző ellenőrzés ezért nem igazolható a kiküldetés jogszerűségéről történő meggyőződés igényével.

58 – A luxemburgi kormány ezt a Bizottság felszólító levelére adott válaszában 5. oldalán kifejezetten elismerte. Abban azt a különös kényszert ismerteti, hogy a külföldi vállalkozások Luxemburgban lakó eseti megbízottat kell, hogy megnevezzenek.

56 – A Bizottság kontra Luxemburg ügyben hozott ítélet (hivatkozás a 46. lábjegyzetben) 31. pontja.

hogy a szolgáltatásnyújtás szabadságának a nemzeti szabályozásból adódó korlátozását indokolja-e valamely a közérdeken alapuló jogszerű cél, és ha igen, az szükséges-e ezen cél eléréséhez, és az a megfelelő eszközzel történik-e.

80. A luxemburgi kormány a munkavállalók védelmére, a visszaélés elleni küzdelemre, valamint a hatékony ellenőrzés szükségességére hivatkozik. Amint azt már kifejtettem, mind a munkavállalók szociális védelme, mind a visszaéléssel szembeni küzdelem jogszerű célként elismert⁵⁹, míg az ellenőrzéseknek a belső jog védelmi szabályainak végrehajtása céljából történő lefolytatása a közösségi joggal akkor egyeztethető össze, ha az adott ellenőrzés a közösségi jog által megszabott határok között történik⁶⁰.

81. Először is arra kell utalni, hogy a tagállam nem teheti a letelepedés jogára irányadó valamennyi rendelkezéstől függővé a szolgáltatásnyújtásnak a területén történő teljesítését, és ezáltal az EK-Szerződés rendelkezéseit, amelyek célja a szolgáltatásnyújtás szabadságának biztosítása, nem foszthatja meg hatékony érvényesülésüktől⁶¹.

82. A Bíróság ennek megfelelően a Bizottság kontra Olaszország ügyben⁶² nem tekintette

a szolgáltatásnyújtás szabadságával összeegyeztethetőnek az olyan részmunkaidős vállalkozásokkal szemben támasztott követelményt, amelyek az Olaszországban székhellyel rendelkező szolgáltatók részére munkavállalókat bocsátanak rendelkezésre, hogy a székhelyüket vagy a fióktelepüket belföldön hozzák létre, mivel ez a másik tagállamban székhellyel rendelkező vállalkozások által történő szolgáltatásnyújtást az adott tagállamban lehetetlenné teszi.

83. A luxemburgi kormány lényegében előadja, hogy a 2002. december 20-i törvény 8. cikkében semmi nem utal a kérdéses eseti megbízott tényleges jellemzőire. Sem azt nem követelik meg, hogy természetes vagy jogi személy legyen, sem azt, hogy díjazás ellenében működő intézmény legyen. Az egyetlen, ami fontos, hogy az ipar-felügyeleti hatóság ismerje a személy nevét, akinél vagy amelynél a szükséges iratokat elhelyezték. Ezen rendelkezés értelmében eseti megbízott lehet az építési szektorban a fővállalkozó, a munkálatokat előkészítő személy, vagy az építési hatóság.

84. Ellen kell vetni, hogy ez az értelmezés a 2002. december 20-i törvény 8. cikkében írtakból semmi esetre sem következik. Sőt, ez ellentétben áll a jogszabályi előírásokkal. A megszővegezésből sokkal inkább az derül ki, hogy a kérdéses eseti megbízott Luxemburgban „lakóhellyel kell, hogy rendelkezzen”, tehát az „életvitelének középpontja”, vagyis a „szokásos lakóhelye” belföldön kell, hogy legyen. Ahogy azt a Bizottság helyesen megjegyzi, a tényállásnak ezen eleme állandó lakóhelyet vagy legalább tartózkodási helyet feltételez, amely túlmutat a szolgáltatásnyújtás idején. Ebből az következik, hogy a 2002. december 20-i törvény 8. cikkének

59 – Lásd 71. pont.

60 – Lásd 72. pont.

61 – Lásd a Säger-ügyben hozott ítélet (hivatkozás a 32. lábjegyzetben) 13. pontját és a Mazzoleni-ügyben hozott ítélet (hivatkozás a 25. lábjegyzetben) 23. pontját.

62 – A Bíróság C-279/00. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 2002. február 7-én hozott ítéletének (EBHT 2002., I-1425. o.) 17. és 18. pontjait.

követelményéhez nem elegendő, ha a szükséges iratokat mondjuk a kiküldött munkavállalók egyike őrzi.

85. Ez az eredmény nekem nem tűnik a Bíróság ítélkezési gyakorlatával összeegyeztethetőnek. Az Arblade-ügyben hozott ítéletben⁶³ a Bíróság ugyanis megállapította, hogy az a kötelezettség, hogy bizonyos iratokat a fogadó államban lakóhellyel rendelkező természetes személy rendelkezésére kell bocsátani, és nála kell őrizni, aki ezeket az iratokat a munkaadó meghatalmazottjaként vagy általa megjelölt felügyeletet gyakorló személyként őrzi, azt követően is, hogy a munkaadó munkavállalók foglalkoztatását az adott államban megszünteti, csak akkor elfogadható, ha az adott állam hatóságai a felügyeleti feladataikat ilyen kötelezettség hiányában hatékonyan nem tudják ellátni.

86. A luxemburgi kormánynak egyrészt abban a tekintetben igazat kell adni, hogy a helyszínen végzett ellenőrzések elengedhetetlenek a tagállami védelmi intézkedések betartásának biztosítása érdekében. Másrészt viszont fel kell hozni ellene, hogy nem elégséges mértékben adta elő, illetve bizonyította, hogy a luxemburgi hatóságok nem tudnák ellátni felügyeleti feladataikat a Luxemburgban lakó eseti megbízott részvétele nélkül. A szolgáltatásnyújtás szabadságának a jelen esetbelihez hasonló mértékű korlátozása igazolására ugyanis nem elegendő részletes indokolás nélkül a kritikus kétség vagy az egyszerű aggály kifejezése, a 96/71 irányelv 4. cikkében célzott az együttműködés szervezett rendszere és a tagállamok közötti

információcsere hatékonyságára⁶⁴. Mint mindegyik tagállam, a Luxemburgi Nagyhercegség is köteles az említett hatóságok közötti együttműködés rendszerében részt venni, az érintett munka- és foglalkoztatási feltételek betartása ellenőrzésének céljából. E vonatkozásban a luxemburgi kormány nem tett eleget az eljárás előterjesztési és bizonyítási kötelezettségének.

87. Ettől eltekintve a munkavállalók szociális védelmére vonatkozó rendelkezések betartásának ellenőrzése kevésbé korlátozó intézkedések útján is jól biztosítható. Alapvetően ugyanis abból kell kiindulni, hogy ennek az ellenőrzési feladatnak az ellátásához elegendő a kiküldött munkavállalók valamelyikének kijelölése, például egy munkálatokat előkészítő személy, aki a külföldi vállalkozás és az iparfelügyeleti hatóság között kapcsolatot tart, és adott esetben a szükséges iratokat – vagy az építkezésen, vagy a fogadó állam területén lévő hozzáférhető és pontosan meghatározott helyen – készenlétben tartja⁶⁵. Mint a

63 – A Bíróság Arblade-ügyben hozott ítéletének (hivatkozás a 33. lábjegyzetben) 76. pontja és a 205/84. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 1986. december 4-én hozott ítéletének (EBHT 1986., 3755. o.) 54. pontja.

64 – Az Arblade-ügyben hozott ítélet (hivatkozás a 33. lábjegyzetben) 79. pontjában a Bíróság megállapította, hogy „a 96/71 irányelv 4. cikke értelmében az együttműködés szervezett rendszere vagy a tagállamok közötti információcsere fölöslegessé tenné az iratoknak a fogadó tagállamban való megőrzését azt követően, hogy a munkaadó ott már nem foglalkoztat munkavállalókat”. E szerint a rendelkezés szerint a tagállamok kötelesek kijelölni a kapcsolattartó hivatalokat, amelyek lehetővé teszik a munka- és foglalkoztatási feltételek területén a tagállamok közötti szoros együttműködést. Ezáltal különösen az egyes tagállamok bíróságainak kell megteremteni a másik tagállamokban a mindenkori munkavégzési hely szerinti foglalkoztatási feltételekről való tapasztalatszerzés lehetőségét. Ilyen hatóságok mindenképp a kapcsolattartó irodák, vagy más, a jogsegély céljából létrehozott szervek. Különös jelentőséggel az irányelvben elképzelt azon hatóságok együttműködése bír, amelyek az érintett munka- és foglalkoztatási feltételek ellenőrzésére rendelkeznek hatáskörrel. Ez az együttműködés különösen a másik tagállamok hatóságainak tájékoztatás iránti indokolt kérelmének megválaszolásában áll, mint i. munkavállalók határokon átnyúló rendelkezésre bocsátása, ii. nyilvánvaló visszaélések, iii. jogellenes transznacionális tevékenységek gyanújának esetei. A kölcsönös állami segítségnyújtásnak ingyenesen kell történnie (lásd K. Forgó: „Aktuelles zur Entsenderichtlinie”, [hivatkozás a 10. lábjegyzetben] 817. o.).

65 – Lásd az Arblade-ügyben hozott ítélet (hivatkozás a 33. lábjegyzetben) 65. és 74. pontjait, amely az építőiparban foglalkoztatott munkavállalók szociális védelmével foglalkozik.

munkavállalók szociális védelmének biztosítását szolgáló, a szolgáltatásnyújtás szabadságát kevésbé korlátozó intézkedés, ez összhangban lenne az arányosság elvével.

VII – A költségekről

88. Ezért arra a végkövetkeztetésre jutok, hogy a 2002. december 20-i törvény 8. cikkének követelményei aránytalanok, és az EK 49. cikkbe ütköznek. Ennélfogva a negyedik kifogás is megalapozott.

89. A Bíróság Eljárási Szabályzatának 69. cikke 2. §-a szerint a Bíróság a pereszes felet kötelezi a költségek viselésére. Mivel a Luxemburgi Nagyhercegség a kérelmei tekintetében lényegében pereszes lett, őt kell a költségek viselésére kötelezni.

VIII – Végkövetkeztetések

90. A fentiekben kifejtettre figyelemmel azt javaslom, hogy a Bíróság

- állapítsa meg, hogy a Luxemburgi Nagyhercegség azáltal nem teljesítette a 96/71/EK irányelv 3. cikkének (1) és (10) bekezdéseiből, valamint az EK 49. és az EK 50. cikkekből eredő kötelezettségeit, hogy
 1. a 2002. december 20-i törvény 1. cikke (1) bekezdése 1., 2., 8. és 11. pontjainak rendelkezéseit a „nemzeti közrendre” vonatkozó rendészeti rendelkezéseknek minősítette;

2. e törvény 1. cikke (1) bekezdésének 3. pontjában a 96/71/EK irányelv 3. cikke (1) bekezdése a) pontjának rendelkezéseit hiányosan ültette át;

 3. e törvény 7. cikke (1) bekezdésében olyan feltételeket határozott meg, amelyek nem eléggé egyértelműek a jogbiztonság biztosítása céljából;

 4. e törvény a 8. cikkében az ellenőrzéshez szükséges dokumentumok megőrzését egy Luxemburgban lakóhellyel rendelkező eseti megbízottra ruházza;
- a keresetet ezt meghaladóan utasítsa el, mint megalapozatlant;

 - a Luxemburgi Nagyhercegséget kötelezze a költségek viselésére.